Pianissimo

Časopis pro klavírní pedagogy, studenty a příznivce klavírní hry

„Hudba je zjevení vyššího rozumu a moudrosti.“

Ludwig van Beethoven

MC KKI HF JAMU číslo 24 / srpen 2024

Obsah

Slovo na úvod ... 3
Miroslava Raková

METODICKÉ CENTRUM

Jóga jako nástroj prevence a wellbeingu nejen u klavíru ... 4
Kristýna Šrámková

KATEDRA KLAVÍRNÍ INTERPRETACE

Mimoškolní aktivity pedagogů KKI HF JAMU od listopadu 2023 do června 2024 ... 5

IMPROVIZACE A SKLADBA

Tradiční lidová kultura v klavírní improvizaci ... 7
redakce pp

Nové inspirace nejen pro komponující pedagogy klavíru ... 7
Věra Chmelová

PROJEKTY ZUŠ

Učitelé klavíru se vydali cestou společného setkávání ... 9
Miroslava Raková

SEMINÁŘE

Možnosti rozvíjení tvůrčího potenciálu dětí a výuka skladby na ZUŠ ... 10
Romana Olivíková

METODIKA A ODBORNÉ STUDIE

Album etud ... 11
Martina Vlčková

RUBRIKA HRAVÝ MUZIKANT

Cesta ke klavíru – 2. díl ... 20
Linda Horňáková

NAKLADATELSTVÍ JAMU

Písňová tvorba Fanny Mendelssohn Hensel ... 22
Miroslava Raková

KONZERVATOŘ BRNO

PIANO QUADRIANNALE 2024 ... 23
Renata Bialasová

KONCERTY

Brněnské klavírní mládí 2024 ... 23
Krista Střítecká

SOUTĚŽE A PŘEHLÍDKY

Ohlédnutí za soutěží ZUŠ ... 25
Martina Vlčková

Za Beethovenem do Teplic ... 26
Miroslava Raková

Pianoforte per tutti ... 28
Lenka Ručková

PROPOZICE KLAVÍRNÍCH SOUTĚŽÍ, PŘEHLÍDEK A FESTIVALŮ

MEZINÁRODNÍ SMETANOVSKÁ KLAVÍRNÍ SOUTĚŽ 2025 ... 29

Virtuosi per musica di pianoforte ... 30

AMADEUS BRNO ... 30

Antonín Dvořák mladým ... 31

ČESKO-SLOVENSKÁ SOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKA „NEDBALOVO MLÁDÍ“ ... 32

Bachovská cesta 2025 ... 33
BcA. Radka Hajšelová

IT RUBRIKA PRO KLAVÍRISTY A KLAVÍRNÍ PEDAGOGY

Programy pro PC k procvičování a testování hudební teorie a praxe a jejich využití ve výuce ... 34
Štěpán Slavík

Aplikace pro mobilní telefony typu smartphone a tablety k procvičování a testování hudební teorie a praxe a jejich využití ve výuce ... 35
Štěpán Slavík

FOTOGALERIE

Metodické centrum ve fotografii ... 37

Slovo na úvod

Milí klavíristé a klavírní pedagogové,

po zaslouženém letním odpočinku se začínáme připravovat na nový školní a akademický rok. Těšíme se, že se budeme opět u klavíru setkávat se svými žáky a studenty. Budeme rádi, když s námi na stránkách nového Pianissima zavzpomínáte na to, co nás potěšilo v minulém roce, a najdete inspiraci pro práci v roce novém, který nás teprve čeká.

V pravidelných rubrikách se dočtete o akcích v MC HF JAMU, rozsáhlých aktivitách pedagogů Katedry klavírní interpretace a s předsedkyní Klavírní sekce ÚUR ZUŠ ČR BcA. Martinou Vlčkovou se společně ohlédneme za celostátní klavírní soutěží ZUŠ. Několik článků je věnováno tématice improvizace a skladby, další texty aktivitám klavírního oddělení brněnské konzervatoře.

Kapitola Metodika a odborné studie pokračuje dalším článkem o etudách vhodných pro žáky ZUŠ, nechybí pravidelné rubriky o proběhlých soutěžích i propozice soutěží budoucích.

Paní učitelka Linda Horňáková informuje o 2. dílu svého materiálu pro začínající klavíristy Cesta ke klavíru, BcA. Štěpán Slavík Vás seznámí s vybranými programy k procvičování a testování hudební teorie a praxe pro PC, mobilní telefony typu smartphone a tablety.

Děkuji všem autorům článků za jejich příspěvky, prof. MgA. Aleně Vlasákové za odbornou pomoc, kolegyním Mgr. Věře Chmelové, Ph.D., Mgr. Janě Kvochové a Mgr. Romaně Olivíkové za korekturu článků.

Za redakci Pianissima přeji všem krásný a inspirativní nový školní a akademický rok!

▸ Miroslava Raková

Metodické centrum

Jóga jako nástroj prevence a wellbeingu nejen u klavíru

Jak bez předchozí zkušenosti včlenit něco tak cizorodého jako je jóga do výuky klavíru nebo přidat ke cvičení na nástroj? A můžou jógové techniky komplexně pokrýt potřeby klavíristů? Odpovědí na to by mohla být **Jóga pro hudebníky**, která vznikla primárně z potřeby kompenzovat jednostranný pohyb u klavíru přetížených částí těla, a přinesla ještě mnohem víc.

Ruce jsem si poprvé přehrála před přijímacími zkouškami na konzervatoř a potom ještě několikrát během studií až do zánětu šlach (tendinitida patří společně se syndromem karpálního tunelu mezi nejčastější patologie u klavíristů). Do té doby jsem se před hraním **nerozehřívala**, během hraní jsem **nedělala přestávky** na protažení, protože na ně nebyl čas, často jsem **hrála přes bolest** (k bolesti se ještě vrátím) a jednostranný pohyb u klavíru jsem nijak **nekompenzovala**. Ani v rámci specializované výběrové školy nebyla (a stále není) žádná systematická příprava pohybového aparátu hudebníků. Po tom, co jsem vyzkoušela různé metody, masti a lékaře, bolesti se vždycky vrátily. Měla jsem strach, že už nikdy hrát nebudu. Možná někteří z vás tento pocit bezvýchodnosti znáte. Čím víc se setkávám s hudebníky během svých workshopů, tím víc vnímám, jak tento příběh není ojedinělý.

Jóga byla jednou z cest, které jsem v té době zkusila, a měla pro mě oproti jiným přístupům tu výhodu, že je to **komplexní praxe**, která bere člověka jako bio-psycho-sociální celek. Stejně tak můžeme vnímat i klavírní interpretační umění, které zasahuje do všech těchto vrstev, které se vzájemně ovlivňují a jsou ještě povzneseny o kvalitu, jakou je umění. Studium hry na klavír na Pedagogické fakultě UK v Praze jsem pak absolvovala bez bolesti, s daleko menší trémou a s jiným přístupem ke klavíru i ke svému tělu. Došla jsem k tomu, že naše tělo je nejcennější nástroj, který máme, a je třeba o něj patřičně pečovat.

V té době jsem už byla certifikovanou lektorkou jógy a některé její principy nenápadně vnášela do své pedagogické praxe – ukazovala jsem studentům snadné „rozcvičky" na **rozehřátí** ztuhlých prstů; sílu **dechu** uvnitř těla s jeho schopností uvolnit ztuhlé svaly, ale i jeho zásadní vliv na plynutí hudby; cviky mimo klavír, které pomáhaly na **bolesti zad**; a různými způsoby stimulovala **chodidla** tak, aby jejich kontakt se zemí přinášel tělu oporu, což se promítlo i do citlivosti pedalizace.

Jak se během rešerší v rámci mého **doktorského studia** (PedF UK Praha, doc. MgA. Jana Palkovská) ukázalo, neobjevila jsem „Ameriku". První knihu zaměřenou na jógu pro hudebníky a „další výjimečné osoby" napsala v roce **1982** Eleanor Winding.[1] Houslový virtuos a dirigent **Yehudi Menuhin**, který byl žákem jednoho z legendárních jógových učitelů B. K. S. Iyengara, praktikoval a propagoval jógu

Foto Tomáš Blažek

v hudebním světě většinu svého života. V USA byla na to, jak jóga ovlivňuje trému (Music Performance Anxiety) a náladu u hudebníků, podniknuta celá řada vědeckých **výzkumů**, a to týmem odborníků v čele s profesorem Harvard Medical School Sat Bir Khalsou. Z mnoha pozitivních výsledků dochází třeba k závěru, že: „Jóga zmírňuje trému a poruchy nálady u mladých profesionálních hudebníků." [2]

Tréma byla (vedle **bolesti, dechu a kvality života**) jedna ze čtyř hlavních oblastí, na kterých jsem sledovala působení jógy na sku-

1 Winding, E.: Yoga for Musicians and Other Special People. Alfred Pub Co, 1982.
2 Khalsa, S. B. S., & Cope, S. (2006). Effects of a yoga lifestyle intervention on performance-related characteristics of musicians: a preliminary study. Medical Science Monitor: International Medical Journal of Experimental and Clinical Research, 12(8).

pinu klavíristů během čtyřměsíčního **výzkumu**.[3] Na základě pozitivních výsledků výzkumu jsem pak vytvořila **metodiku** Jógy pro hudebníky, kterou využívám při **workshopech** pro pedagogy ZUŠ, studenty konzervatoří a účastníky interpretačních kurzů po celé republice. Workshopy přináší možnost vyzkoušet si na vlastním těle pozice, které se osvědčily k přípravě před hrou na nástroj, k protažení a kompenzaci v přestávkách mezi hraním a které přináší úlevu po dlouhém cvičení. Provádím hudebníky základy **vědomého pohybu**, **dechových technik** a jednoduchými **sekvencemi cviků**, které vedou k efektivní relaxaci, **uvolnění** a jemnému protažení těla se zvláštní pozorností zaměřenou na **ruce**. A jak už bylo zmíněno výše, jóga může být jedním ze způsobů, jak účinně eliminovat **trému**. Proto se věnuji i této problematice. Zásadní je pro mě předávat srozumitelnou formou paletu technik, které budou snadno aplikovatelné s žáky u nástroje i pro vlastní praxi.

Zatím posledním výzkumem většího rozsahu týkajícího se **bolesti při hraní** v ČR je epidemiologická studie z Pražské konzervatoře, kterou v roce 2015 popsala dvojice odborníků z institutu hudební fyziologie v Hannoveru.[4] Výsledky napříč všemi nástroji jsou alarmující - 88,9% dotázaných uvedlo, že se s bolestí setkalo alespoň jednou v životě a 12,6% studentů hudby zažívá bolest při každém hraní! Celých 35 % studentů s bolestmi nevyhledalo pomoc vůbec a ti, kteří ji vyhledali, **šli pro radu nejdřív za svým pedagogem** (!) a teprve potom k lékaři.

Na závěr se ještě vrátím k názvu tohoto článku (a názvu přednášky, kterou jsem vedla v MC JAMU 20. 4. 2024). **Prevence** je něco, co v systému českého hudebního školství pokulhává za zahraničím. A o to víc je v rukou nás pedagogů mít k dispozici metody, kterými můžeme individuálně pomáhat svým žákům tak, aby je u hraní nic nebolelo, neparalyzovala je tréma a klavír jim přinášel radost.

▸ Kristýna Šrámková

www.jogaprohudebniky.cz

▸ *Autorka článku Mgr. Kristýna Šrámková, DiS. vystudovala hru na klavír na Pražské konzervatoři. Je absolventkou bakalářského studia Hudební vědy na FFUK v Praze a magisterského studia Hry na klavír a učitelství pro střední školy na PedF UK v Praze ve třídě doc. MgA. Jany Palkovské. Na Katedře hudební výchovy je v současnosti doktorandkou, jejím tématem je „Jóga jako součást výuky hry na klavír". Je certifikovanou lektorkou jógy a se svou metodikou „Jóga pro hudebníky" pořádá přednášky a workshopy pro pedagogy ZUŠ a studenty hudby. Jako hudební redaktorka spolupracuje s ČRo Vltava, kde je autorkou pořadu Klapka.*

3 Význam jógy jako prevence a řešení zdravotních problémů studentů klavírní hry (realizován za podpory Grantové agentury Univerzity Karlovy v Praze, 2022–2023).
4 IOANNOU, Ch. I.; ALTENMULLER, E. Approaches to and treatment strategies for playing-related pain problems among Czech instrumental music students: an epidemiological study. Medical problems of performing artists, 2015, 30.3: 135-142.

Katedra klavírní interpretace

Mimoškolní aktivity pedagogů KKI HF JAMU
od listopadu 2023 do června 2024

listopad – prosinec 2023

11. 11. 2023 Konzervatoř Evangelické akademie – Olomouc
prof. MgA. Alena Vlasáková – přednáška „Propojení techniky a výrazové složky klavírní hry" a výukový seminář

30. 11.–2. 12. 2023 AMADEUS – Mezinárodní klavírní soutěž – Brno, Besední dům
prof. MgA. Jan Jiraský, Ph.D. – předseda poroty

leden 2024

10. 1. 2024 Recitál v rámci cyklu FOK – Praha, Kostel sv. Šimona a Judy
Igor Ardašev s Ivanem Ženatým (housle), program: L. van Beethoven, A. Dvořák, O. Mácha, F. Mendelssohn-Bartholdy

23. 1. 2024 Klavírní recitál k Roku české hudby – Spolek přátel hudby při Filharmonii Brno
Jan Jiraský, program: A. Dvořák, B. Smetana, L. Janáček, R. Kubelík (světová premiéra skladby Legenda)

únor 2024

12. 2. a 14. 2. 2024 Abonentní koncert Komorní filharmonie Pardubice
Jan Jiraský, program: A. Dvořák, B. Smetana, L. Janáček

17. 2. 2024 Klavírní sobota – Konzervatoř Brno
prof. MgA. Alena Vlasáková – přednáška „Nový pohled na staré pravdy o klavírním umění" a výukový seminář

21. 2.–22. 2. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – okresní kolo Brno-venkov, ZUŠ Střelice
MgA. Dominik Gál, Ph.D. – člen poroty

27. 2.–28. 2. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – okresní kolo Brno-město, ZUŠ Jaroslava Kvapila Brno
prof. MgA. Jan Jiraský, Ph.D. – předseda poroty
MgA. Dominik Gál, Ph.D. – člen poroty

28. 2. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – okresní kolo okresu Šumperk, ZUŠ Zábřeh
doc. MgA. Alice Rajnohová, Ph.D. – předsedkyně poroty

březen 2024

1. 3. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – okresní kolo Brno-město čtyřruční hra, ZUŠ Brno
MgA. Helena Weiser – předsedkyně poroty

2. 3. 2024 CAMERATA TEPLICE – soutěžní přehlídka v komorní hře – Konzervatoř Teplice
MgA. Helena Weiser – členka poroty

16. 3.–17. 3. 2024 Soutěž Beethovenovy Teplice
prof. MgA. Alena Vlasáková – předsedkyně poroty

20. 3.–21. 3. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – krajské kolo Jihomoravského kraje, ZUŠ Mikulov
MgA. Helena Weiser – předsedkyně poroty
doc. MgA. Alice Rajnohová, Ph.D. – členka poroty

22. 3.–23. 3. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – krajské kolo Plzeňského kraje, ZUŠ Dobřany
MgA. Helena Weiser – předsedkyně poroty

25. 3.–26. 3. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – krajské kolo Kraje Vysočina, ZUŠ Jihlava
MgA. Helena Weiser – předsedkyně poroty

25. 3.–26. 3. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – krajské kolo Královéhradeckého kraje, ZUŠ Habrmanova Hradec Králové
MgA. Dominik Gál, Ph.D. – člen poroty

27. 3. 2024 Recitál v rámci cyklu Věčná naděje – Praha, Anežský klášter
Igor Ardašev, program: W. A. Mozart, L. van Beethoven, R. Schumann

duben 2024

6. 4. 2024 Recitál v rámci Smetanovských dnů – Plzeň, Dům hudby
Jan Jiraský a Matouš Zukal

7. 4. 2024 Recitál v rámci Smetanovských dnů – Plzeň, Dům hudby
Igor Ardašev, program: souborné provedení Českých tanců Bedřicha Smetany

11. 4.–12. 4. 2024 Pianoforte per tutti - Mezinárodní soutěžní přehlídka – Příbor
prof. MgA. Jan Jiraský, Ph.D. – předseda poroty

23. 4. 2024 Recitál – zámek Nelahozeves
Igor Ardašev s Františkem Novotným (housle), program: A. Dvořák, E. W. Korngold, R. Glier, R. Ščedrin, E. Grieg

květen 2024

3. 5.–5. 5. 2024 Mezinárodní Novákova klavírní soutěž – Kamenice nad Lipou
doc. MgA. Alice Rajnohová, Ph.D. – členka poroty

17. 5. 2024 Kaunas (Litva)
Igor Ardašev s Renatou Lichnovskou, program: B. Smetana – Má vlast (čtyřruční)

24. 5.–28. 5. 2024 Klavírní soutěž ZUŠ – ústřední kolo – ZUŠ Taussigova, Praha
prof. MgA. Alena Vlasáková – předsedkyně poroty

červen 2024

2. 6. 2024 Mezinárodní hudební festival Kutná Hora
Igor Ardašev, program: L. van Beethoven – Kvintet pro klavír a dechový soubor op. 16, M. Kabeláč – 8 preludií pro klavír, L. Janáček – Concertino, B. Martinů – Kuchyňská revue

5. 6. 2024 Mezinárodní hudební festival Kutná Hora
Igor Ardašev, program: L. van Beethoven - 33 variací na Diabelliho valčík op. 120

14. 6 – 16. 6. 2024 Prague Junior Note
MgA. Helena Weiser – ředitelka soutěže a členka poroty
doc. MgA. Alice Rajnohová, Ph.D. – členka poroty

19. a 20. 6. 2024 Mezinárodní hudební festival Concentus Moraviae – Telč, Lysice
Igor Ardašev s Renatou Lichnovskou, program: B. Smetana – Má vlast (čtyřruční)

25. 6. 2024 Mezinárodní hudební festival Hvězdy nad Vltavou – Trhové Sviny
Igor Ardašev s Pavlem Šporclem (housle) a Jiřím Bártou (violoncello), program: B. Smetana, J. Suk, A. Dvořák

Improvizace a skladba

Tradiční lidová kultura v klavírní improvizaci

Letošní improvizační přehlídka v MC HF JAMU korespondovala s Rokem české hudby. Téma tradiční lidové kultury nabídlo zájemcům o improvizaci široké pole působnosti.

Duší a organizátorkou pravidelné improvizační přehlídky Hrajeme si pro radost je již několik let Mgr. Věra Chmelová, Ph.D. Ta pro zájemce v časovém předstihu připravila pozvánku, ve které nabídla pedagogům a jejich žákům spoustu námětů, jakým směrem je možné se vydat. Jako inspirační zdroje uvedla lidové zvyky, obyčeje a tradice, prvky z lidových tanců, lidovou slovesnost (tj. lidová říkadla, pohádky, báje, pověsti apod.), lidová řemesla či uměleckou tvorbu nebo i tradiční jídlo našich předků. Zhudebnit bylo možné cokoliv, co se týká lidových tradic a lidové kultury. Učitelé si tak vyzkoušeli improvizační práci se žáky v běžných hodinách a teprve později se případně rozhodli pro účast na přehlídce.

V loňském školním roce věnovali mnozí pedagogové ZUŠ spoustu energie a času přípravě svých žáků na postupovou soutěž ZUŠ. Ale ne všichni učitelé soutěže vyhledávají a ne každý žák je soutěžní tip. A tak je dobře, že se po celé republice organizují různé nesoutěžní přehlídky a festivaly, které přinášejí možnosti pro veřejnou prezentaci dalším mladým pianistům. Takovým příkladem je i přehlídka MC zaměřená na improvizaci.

Ta letošní proběhla v aule HF JAMU 23. března. Do přehlídky se zapojili žáci ve věku od 5 do 15 let ze čtyř ZUŠ (ZUŠ Orchidea clasic, Brno – Jakub Hyršl, Amálie Hermanová, Nela Pachlová; ZUŠ Znojmo – Magdalena Findová, Jolana Lobpreis, Kateřina Ludvíková, Justýna Dvořáková, Ema Findová, Michael Wanke, Anežka Traxlerová, Markéta Traxlerová; ZUŠ Karolinka – Eliška Kopecká, Tadeáš Kopecký a ZUŠ Vranovská, Brno – Matěj Berky). Pod vedením svých pedagogů (Věra Chmelová – ZUŠ Orchidea clasic, Brno; Eliška Plachetková, Jarmila Navrkalová – ZUŠ Znojmo; Martina Havlová ml. – ZUŠ Karolinka a Radek Lička – ZUŠ Vranovská, Brno) připravili celkem 12 improvizačních vystoupení. Přehlídka byla jako každoročně otevřená všem žákům ZUŠ (tj. jejich pedagog nemusí být studentem Metodického centra).

Každý účinkující předvedl dvě improvizace. Kromě předem připravené, kterou si přivezl již hotovou z domova, zazněla i improvizace nová, která vznikla v den konání přehlídky podle zadaných instrukcí. Žáci a jejich učitelé měli přiděleny třídy, ve kterých společně pracovali. Při samotném vystoupení žák nebo jeho učitel improvizace stručně představili (název improvizací, o čem jsou, jak vznikaly…). Jako doprovod mohly být využity i jiné nástroje (například tradiční lidové), zpěv nebo recitace.

Již teď se můžeme těšit na improvizační přehlídku 2025, která proběhne v MC HF JAMU 29. března. Téma bude Doteky pocitů, pocity z doteků.

Více informací naleznete na webu Pianissima.

▸ redakce pp

Nové inspirace nejen pro komponující pedagogy klavíru

Hra na klavír je obor, o který je na základních uměleckých školách velký zájem, zároveň však může být kvalitním základem pro další, zatím méně vyhledávané obory, jako je např. skladba (ve školních vzdělávacích programech ji můžeme najít pod názvy Základy skladby, Kompozice, základy kompozice aj.). Pokud se podíváme, kdo tento obor na ZUŠ učí, bývají to kromě vystudovaných skladatelů především pedagogové klavírní hry, kteří se o tento obor zajímají, absolvovali i studium skladby nebo kurzy dalšího vzdělávání v tomto oboru, aby mohli své talentované žáky rozvíjet i tímto směrem. Zatímco pro výuku dětí na ZUŠ v oboru hra na klavír byla napsána již řada metodik, o výuce skladby na ZUŠ zatím nee-

xistuje souhrnná publikace. Obor je stále poměrně mladý, pedagogové se setkávají na kurzech nebo na poradách, kde mají možnost diskutovat o náplni předmětu a pojetí výuky, a vyměňovat si své pedagogické postřehy a zkušenosti.

Doposud byla publikována řada článků o výuce skladby na ZUŠ v hudebních časopisech nebo na webových stránkách a nyní vzniká i diplomová práce na toto téma, která mapuje způsob výuky skladby napříč Českou republikou. Paní Darja Kukal Moiseeva je sama klavíristkou a skladatelkou, která dokončuje obor kompozice na pražské HAMU a jako téma závěrečné práce si vybrala „Stav výuky skladby na základním stupni vzdělávání v ČR." V rámci své práce oslovila pedagogy skladby, z nichž někteří jsou i posluchači Metodického centra JAMU (např. Štěpánka Hrubecká, Věra Chmelová). S prací těchto, ale i dalších pedagogů se pak můžeme pravidelně setkávat i na improvizačních přehlídkách Hrajeme si pro radost, které pořádá MC HF JAMU. Paní Moiseeva zatím osobně zdokumentovala práci sedmi pedagogů skladby na různých ZUŠ (Věra Chmelová, Eliška Plachetková, Hana Švajdová, Helena Židková, Martina Havlová, Štěpánka Hrubecká a Valerija Moiseeva), s některými navázala i užší spolupráci.

Na otázky týkající se její práce odpověděla takto:

Nasbírala jste hodně inspirace během tohoto školního roku?

(Poznámka redakce: V otázce je míněn školní rok 2023/2024, na jehož konci rozhovor vznikl).

Určitě ano. Tento rok byl velmi intenzivní, ale krásný. Měla jsem možnost navštívit hodiny skladby žáků na vybraných ZUŠ, kde se mi podařilo s kolegyněmi navázat spolupráci, za což jim moc děkuji. Není samozřejmostí, že učitel dá nahlédnout do své pedagogické činnosti, a velmi si toho vážím. Nasbírala jsem tak za tento školní rok pro svou diplomovou práci spoustu podnětů, které budu dále zpracovávat.

Co Vás nejvíc oslovilo nebo zaujalo?

Je těžké vyzdvihnout jen jednu věc, ale celkově mě potěšilo, jak moc dětí chce v dnešním světě tvořit. Dále mi také udělalo radost, že děti, které docházejí do hodin ke stejnému pedagogovi, si mezi sebou pomáhají a tím se navzájem inspirují. Takových lidských vlastností je v dnešním světě potřeba.

Kdy plánujete svoji práci dokončit?

Dokončení práce mě čeká na jaře roku 2025.

Bude práce dostupná i široké veřejnosti?

Ano, práce bude založena v knihovně HAMU v Praze a měla by být přístupná i veřejnosti.

Chtěla byste sama jednou učit skladbu na ZUŠ?

Nad touto otázkou jsem se mnohdy sama zamýšlela. Možná až dostuduji, tak se k tomu jednou odhodlám. Vést žáka od úplných základů je pro mě velkou výzvou. Zatím mě těší, že v dětech na individuálních hodinách klavírní hry probouzím chuť k improvizaci a tímto způsobem jim zpestřuji hru na nástroj a otevírám nové možnosti. Sama jsem také založila před pár lety Darjinu Školu hudbou, ve které vedu k hudbě i ty nejmenší děti. Dále pak pořádám workshopy pod názvem Skladatelská odpoledne, která organizuji ve spolupráci se ZUŠ Horní Slavkov.

▸ Věra Chmelová

Projekty ZUŠ

Učitelé klavíru se vydali cestou společného setkávání

Posláním základních uměleckých škol není jen péče o mimořádně talentované žáky. Každý, kdo se chce učit hrát na hudební nástroj a prokáže odpovídající předpoklady, má možnost pronikat do tajů hudby.

Příprava žáků na konzervatoře nebo hudební gymnázia tvoří jen část náplně práce učitelů ZUŠ, je jen jedním z cílů. Většina žáků ZUŠ se na profesionální dráhu nevydá a hudba je pro ně koníčkem, naplní jejich volného času, v ideálním případě si vytvoří celoživotní hluboký vztah k hudbě. Kromě soutěží, které jsou určeny pro mimořádně nadané žáky, tak učitelé hledají další možnosti pro veřejnou prezentaci a setkávání se širšího okruhu mladých pianistů.

Pokud dlouhodobě sledujeme soutěže, přehlídky a další akce ZUŠ, které se pořádají napříč republikou, je patrné, že se nabídka stále rozšiřuje. Zaměření je velice různorodé, přístupné širšímu okruhu žáků, a to nejen v interpretaci (sólové, čtyřruční či komorní hře). Objevují se i přehlídky improvizační (sem patří i dlouhodobě pořádaná improvizační přehlídka MC KKI HF JAMU) či skladatelské. Nejsou to vždy jen akce jednotlivých škol, ale školy spolupracují na společných projektech v rámci dvou či více škol v okresu či celém kraji.

Podobnou cestou spolupráce se vydaly i ZUŠ Ústeckého kraje. Letos v červnu proběhl již 8. ročník nesoutěžního klavírního festivalu **Okouzleni klavírem**. Autorem projektu je BcA. Matej Olejár (absolvent oboru Klavírní pedagogika na

KKI HF JAMU), učitel v ZUŠ Litoměřice. Z původně výměnného koncertu dvou ZUŠ se postupně vyvinul nesoutěžní klavírní festival, do kterého se zapojuje stále více žáků z celého kraje. První ročník festivalu v dnešní podobě proběhl v roce 2015 ve Vrchlického divadle v Lounech za účasti téměř sedmdesáti mladých pianistů. V průběhu let se jako pořadatelé vystřídaly další školy – ZUŠ Louny, ZUŠ Litoměřice, ZUŠ Kadaň, ZUŠ Litvínov a ZUŠ Jirkov, některé z nich již opakovaně.

I když se pořadatelé jednotlivých ročníků střídají, stále se snaží zachovat filosofii přehlídky otevřené co největšímu počtu mladých pianistů. Tomu je přizpůsoben i repertoár, který je zcela volný – mladší žáci si mohou zahrát dvě kratší skladbičky, starší jednu skladbu. Festivalový den probíhá obvykle jednu z květnových či červnových sobot. Každý účastník je zařazen na program koncertu, během dne jich proběhne několik, podle počtu účastníků čtyři až šest. Kromě svého koncertního vystoupení se žáci mohou během dne zapojit do doprovodných aktivit – workshopů. V průběhu jednotlivých ročníků proběhly tvůrčí dílny s různým zaměřením – např. varhanní, výtvarné, literárně – dramatické, taneční, sklářské, u klavíru s tabletem či v dílně ladiče a klavírníka. V odpoledních hodinách je festival ukončen slavnostním předáním pamětních listů a drobných dárků žákům i jejich učitelům.

Ve školním roce 2022/2023 se zrodil další společný projekt – **Klavírní putování**. V tomto případě se jedná o jednotlivé koncerty (v průběhu školního roku dva až tři), které se pořádají v různých ZUŠ Ústeckého kraje. K prvním pořádajícím školám – ZUŠ Litoměřice, ZUŠ Děčín, ZUŠ Žatec, ZUŠ Ústí nad Labem, ZUŠ Varnsdorf a ZUŠ Teplice se budou postupně připojovat další. Mladí pianisté tak mají možnost podívat se do jiného prostředí, zahrát si na různé hudební nástroje, poznat mladé lidi se stejným zájmem a načerpat spoustu uměleckých zážitků.

Cílem obou projektů je zachovat možnost koncertování pro co nejvíce žáků. Ale mají velký význam i pro jejich pedagogy. Upozaďuje se aspekt soupeření, vzniká prostor pro vzájemnou spolupráci, neformální rozhovory, inspiraci, sdílení nápadů a zkušeností.

▸ Miroslava Raková

Semináře

Možnosti rozvíjení tvůrčího potenciálu dětí a výuka skladby na ZUŠ

Seminář s tímto názvem proběhl 20. ledna tohoto roku na Konzervatoři v Teplicích pod vedením lektorky (mimo jiné bývalé absolventky teplické konzervatoře) Mgr. Věry Chmelové, Ph.D.

Věra Chmelová, v oboru skladba absolventka kompoziční třídy Jarmily Mazourové v brněnské ZUŠ Smetanova 8 (velký rozhovor s oběma dámami je k dispozici na radiu Proglas: https://www.proglas.cz/program/detail-poradu/2023-11-10-16-00-00/), má bohaté zkušenosti s výukou skladby na ZUŠ a učí skladbu nejen jako samostatný předmět, ale také začleňuje improvizaci a principy kompozice do samotné výuky hry na klavír. Můžeme si pokládat otázky: Čím obohatí rozvoj tvůrčího potenciálu samotné děti, v čem je improvizace nejen pro začínající, ale potažmo pro všechny hudebníky nezastupitelná?

Stále více učitelů zjišťuje, že možnost vyjádřit se sám za sebe činí pro žáky vyučování zajímavějším, i domácí cvičení je najednou přitažlivější a dává žákům větší smysl. Klavírní hodina je pestřejší, vlastní tvůrčí činnost dítěti přináší velkou radost a odreagování, a podrží ho i ve chvílích, kdy se tak docela nedaří. Učitel může žáky více poznat, žáci lépe pochopí hudební teorii hravou formou, jsou všímavější k notovému zápisu.

Uf! Ale jak na to? Dnešní moderní klavírní školy (např. A. Drabon – Tastenzauberei, B. Schwedhelm – Klavierspielen mit der Maus, Faber – Piano Adventures, F. Emonts – Evropská klavírní škola, L. Horňáková – Cesta ke klavíru) i některé další materiály (např. C. Grindea – We make our own music, Z. Hančilová, I. Oplištilová - Klavihrátky, L. Štůralová - V říši krále Hacafraka, T. Boroš – Skladačky. Modely pre hudobnú improvizáciu a kompozíciu a další) již v sobě obsahují prvky improvizace a dotváření skladeb a první krůčky tak má tvořivý učitel jako na dlani.

Na semináři jsme se dozvěděli mnoho konkrétních postupů, jak s žáky pracovat, a hlavně jsme viděli praktickou výuku se dvěma žáky – 8 a 10 let (pokud se učitel do improvizace pustí, musí být připraven opravdu na všechno, třeba i na žáka, který má v oblibě hororové příběhy ☺). Věra Chmelová používá ve výuce texty, rozmanité kostky, obrázky planet, květin, zvířat, různých postaviček, barvy, vůně… fantazii se zkrátka meze nekladou. Na učitele číhá při výuce skladby také několik úskalí – jak docílit toho, aby žák považoval skladbu za svou i po radách učitele, jak přesvědčit rodiče – muzikanty, aby svým dětem příliš nepomáhali, jak nebýt příliš aktivní (a žák tím pádem pasivní). Dozvěděli jsme se také, kam je možné se obrátit pro inspiraci. Výčet jmen by byl dlouhý, tak za všechny jmenujme alespoň brněnskou pedagožku Marcelu Slanou (kniha Kdo si hraje, ten je zdravý), Petra Hanouska (dlouhá léta vedl improvizační třídu na klavírních kurzech v Mikulově, založil také improvizační přehlídku, kterou momentálně pod názvem Hrajeme si pro radost organizuje v MC HF JAMU právě V. Chmelová), skladatelku Markétu Dvořákovou (hlavní organizátorku Dílen pro nejmladší skladatele v Hradci nad Moravicí, kde ještě spolu s dalšími lektory představují projekt Slyšet jinak), Štěpánku Hrubeckou působící v Podkrkonoší, Hanu Švajdovou z Olomouce či Michala Hájka z Chotěboře. Zalistovat můžeme také na stránkách Umělecké rady základních uměleckých škol ČR (https://www.ur-zus.cz/), kde skladba má již samostatnou sekci a najdeme tu mj. sborníky skladeb mladých skladatelů. Též již vyšla řada článků na toto téma. Mnoho učitelů

dává skladby svých žáků na youtube nebo facebook - další možnost, kde se inspirovat.

V neposlední řadě jsme se na semináři dotkli i otázky začlenění oboru skladba do školního vzdělávacího programu, problematiky přijímacího řízení na tento obor, skladatelských soutěží, otázky hodnocení. Bylo toho zkrátka mnoho. A kde vzít čas, když nemáme na skladbu samostatnou hodinu? Možná se čas objeví ve chvíli, kdy si naplno uvědomíme, že schopnost improvizovat nám zůstane, i když už všechny nacvičené skladby zapomeneme.

▸ Romana Olivíková

▸ *Autorka článku Mgr. Romana Olivíková absolvovala obor hra na klavír na Konzervatoři v Teplicích ve třídě MgA. Petra Slavíka. V roce 2014 ukončila na Univerzitě Karlově magisterské studium Učitelství pro 1. stupeň základní školy. Pedagogicky působí na ZUŠ v Žatci, kde vyučuje klavírní hru. Od roku 2017 působí jako korektorka časopisu Pianissimo.*

Metodika a odborné studie

Album etud

Milí klavírní přátelé,

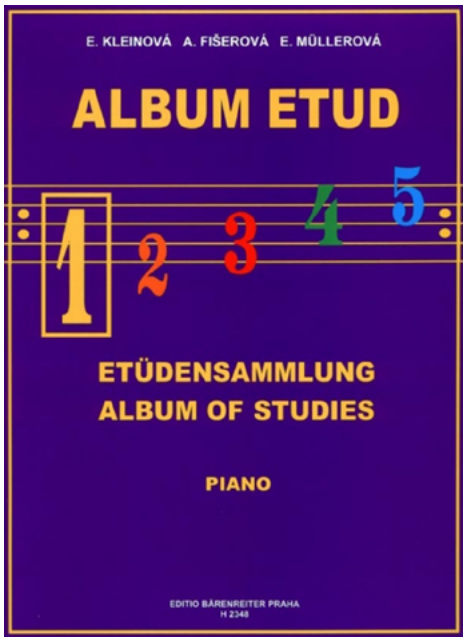
v minulé kapitole mých úvah, zamyšlení a rozborů sbírek etud pro nejmenší klavíristy jsem vás seznámila se dvěma sbírkami, které velmi ráda používám ve výuce se svými nejmenšími klavíristy. Zvažovala jsem, zda mám pokračovat v trendu a ukázat další možnosti, které používám ve výuce, ale o tom až příště. Rozhodla jsem se, že dnešní článek se bude týkat „pokladu", který je vydáván a používán od počátku šedesátých let minulého století s takovou intenzitou, že i když obsahuje nemálo kvalitního materiálu, stává se při nesprávném uchopení hrobem kreativity a radosti, se kterou nám žáci vstupovali do výuky klavíru, kdy jsme je zahrnuli nejmodernějšími klavírními školami. Opět jsme v situaci, na kterou jsem upozorňovala již v předchozím vydání Pianissima: přechod od hravých počátků k promyšlené práci na klavírní technice je potřeba provádět na literatuře, která je pro současné malé pianisty přínosná, pomáhá jim v rozvoji a nezastaví je na složitém překonávání problémů. Jsem si vědoma toho, že se mnou nemusí všichni čtenáři souhlasit, ale pokud se mi podaří zasít semínko touhy po změně u kohokoli z vás, věřte, že vaše krásná práce – naučit děti správně hrát na klavír, bude odměněna krásnou atmosférou na hodinách a obejde se bez slziček při domácí přípravě.

Autorky sbírky, Eliška Kleinová, Alena Fišerová a Eva Müllerová se ve své době postavily k úkolu vytvořit kompaktní sbírku etud s velkou odpovědností a zařadily do ní jak etudy Czerného, tak i evropských romantických skladatelů XIX. století a dále dětské etudy českých a sovětských autorů století dvacátého. V úvodu alb je uvedeno, že není nutné, aby žák prostudoval všechny etudy obsažené v jednotlivých albech, má se však dbát na to, aby výběr vycházel z jeho individuálních potřeb a schopností a zahrnoval pokud možno všechny uvedené technické problémy jak pro pravou, tak pro levou ruku. Snaha seřadit etudy podle obtížnosti do „stupňů technické vyspělosti" se z dnešního pohledu jeví jako překonaná, a domnívám se, že v současném světě plném možností přístupu k obrovskému množství technické literatury určené pro výuku malých klavíristů, je vhodné (pokud se rozhodnu jako pedagog držet tradic) vybrat z této sbírky pouze některé etudy a uspořádat z nich výběr podle individuální potřeby každého jednotlivého žáka. Ano, čtete správně, nemít jednotlivé díly Alba jako úkol na pět až šest let, ale zkusit každému žákovi vytvořit vlastní sbírku etud podle jeho potřeb, právě tak, jako každému žákovi lze vybrat skladbičky přednesové podle jeho charakteru, vkusu, tužeb, technických dovedností, dispozice rukou a míry talentu. Stále jsem přesvědčena o tom, že individuální přístup je základem úspěchu při výuce nejen malých klavíristů, ale hudebníků obecně.

Výzkumem přínosu a využití Alb etud se zabývá diplomová práce kolegyně Andrey Böhmové z roku 2019, která je volně přístupná na internetu a stojí za přečtení (https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/111952). Z šetření vyplývá, že jsou jednotlivé díly stále v oblibě, avšak pedagogové pracují jen s několika vybranými etudami z každého dílu. „Řada pěti alb etud vznikla na základě požadavků, které vyplynuly z průzkumu stavu vyučování a potřeb učitelů organizovaného při příležitosti tvorby nových učebních osnov v letech 1954 – 1956. Tehdejší praxe spočívala v tom, že učitelé museli vyhledávat a kombinovat etudy z mnoha různých not, aby u žáků splnili požadavky na rozvíjení a zvládnutí technických a výrazových proble-

mů v různých ročnících výuky. Alba etud tehdy vznikla právě proto, aby usnadnila učitelům klavírní hry výběr. S tímto zřetelem byly vybrány etudy a instruktivní skladby jak z osvědčených sbírek běžně používaných, tak z méně známých českých a sovětských materiálů. Několik nových etud vzniklo z přímé spolupráce s předními českými skladateli. Některé etudy a skladby byly upraveny tak, aby plnily svůj účel rovnoměrného procvičení pravé i levé ruky, případně jiného požadavku. Každé album bylo určeno pro určitý stupeň technické vyspělosti (Album etud I. – 2. stupeň technické vyspělosti, Album etud II. - 3. stupeň technické vyspělosti, Album etud III. – 4. stupeň technické vyspělosti, Album etud IV. – 5. stupeň technické vyspělosti, Album etud V. – 6. stupeň technické vyspělosti). Každý stupeň byl autorkami myšlen jako stupeň ročníku LŠU (dnešní ZUŠ)." [1]

Album etud I.

Když jsem vstoupila do pedagogické praxe, byla pro mne Alba etud, se kterými jsem se seznámila na konzervatoři, jedním z mála možných pramenů, takže jsem zejména první (a částečně třetí díl) používala.

Postupně jsem se přiklonila k vlastnímu výběru etud a jejich kombinaci z různých sbírek, které mám k dispozici. Vydala jsem se tedy opačným směrem, než zamýšleli autorky – k hledání vlastní cesty a individuálnímu přístupu ke každému žáku, který vstoupil do mé třídy. Chápu, že ne každý máme rozsáhlou hudební knihovnu a volba výběru jednotlivých dílů Alb může být poměrně pohodlným řešením. Pokud se smíříme s tím, že jsou **etudy těžší** než je úroveň současně probíraných přednesových skladbiček, notový **text se** najednou mnohem **hůře čte** pro spoustu značek (které obsahuje v dobré víře, že pomohou žákovi splnit všechny zadané úkoly), nebudeme je hrát postupně (protože prostě progresivně seřazeny nejsou), ale řádně se nad jejich výběrem a časovým zařazením zamyslíme, **může být volba tohoto instruktivního materiálu pohodlnou možností**. V rozboru zařazených etud jsem si dovolila uvést, k čemu etuda slouží, jak ji lze věcně nebo citově ilustrovat[2] (především v prvním díle) a které doporučuji vynechat. Berte tedy, prosím, věcnou stránku jako můj osobní názor, získaný zkušenostmi z praxe.

Etudy, které můžeme zařadit zpočátku: 3, 4, 11, 14, 16, 17, 26, 30, 32, 34, 36

Etudy, které můžeme zařadit, ale později: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 15, 20, 23, 24, 25, 27, 33,35

Etudy, které bych zařadit do výběru nedoporučovala: 10, 13, 18, 19, 21, 22, 28, 29, 31, 37

1. **Vojtěch Říhovský – Moderato** obsahuje krásný harmonický doprovod v levé ruce ve formě figurace v rozložených akordech. Pokud s dětmi pracujeme na harmonickém doprovodu písniček a ve skladbičkách v klavírních školách jsme rozebírali základní harmonické funkce, je možné tuto etudu zařadit jako společnou hru z listu, kdy žák hraje melodii v pravé ruce a učitel doprovází, případně společně projít levou ruku s mimo tonálními dominantami a nechat dítě doprovázet výrazně odlišenou melodii.

2. **Josef Blatný – Allegro moderato** doporučuji zadávat později, žák by měl vnímat jak malou písňovou formu, tak melodii pod větší frází a poslední dva takty jako náznak Cody. Melodie je jako zpěv ptáčka, na prvním a třetím řádku by ji mohly hrát housle nebo flétna, druhého řádku by se mohlo ujmout violoncello. Autorkami doporučené rytmické obměny učiní z etudy pouze nezáživné cvičení.

3. **Josef Blatný – Moderato** je etuda, kterou můžeme zadat záhy, určíme si intervaly, etuda je dvouvětá s malou Codou, vzhledem k tisku na třech řádcích je žádoucí barevně označit předvětí a závětí. Opět jde o zpěvnou skladbičku, kterou můžeme ilustrovat jako probouzející se les nebo zahradu ráno. [2]

4. **Elena Gněsina – Andante**, veselé rozpočítadlo v malé písňové formě, které můžeme zařazovat poměrně brzy. Obsahuje plochy forte – piano, na druhém řádku je potřeba společně procvičit změnu palce pod dlouhou ligaturou v malíčku pravé ruky.

5. **Oldřich Palkovský – Moderato**, tato etuda v B dur činí dětem potíže v okamžiku, kdy dlouho hrají v poloze C dur. Procvičuje hru čtvrtým a pátým prstem pravé ruky, pokud ji žákovi zadáme, měli bychom dbát na vyrovnanost a klidný pohyb ruky.

6. **Ferdinand Beyer – Moderato**, přichází etuda, která by mohla stát malého klavíristu hodně úsilí při jejím zdolávání, pokud nepomůžeme při prvním čtení. Mnohem jednodušší (a vhodnější) je hrát tercie staccato (jako dešťové kapky), určit si základní tóny, opřít o ně tercie tak, aby se vždy ozvaly oba tóny a rozdělit skladbičku na dvě části (8 + 9 taktů).

7. **Josef Blatný – Allegro moderato**, etuda v malé písňové formě na procvičení „nezávislosti rukou", tedy

1 Diplomová práce na téma: Umělecko – pedagogický odkaz Aleny Fišerové, Bc. Andrea Böhmová, Univerzita Karlova v Praze, Katedra hudební výchovy 2019

2 Použité metafory a názory na volné zacházení s výběrem etud z různých dílů Alb jsou inspirovány přednáškami prof. MgA. Aleny Vlasákové z doby mého studia na Konzervatoři v Pardubicích a MC JAMU Brno.

jedna ruka hraje legato a posloucháme dlouhé tóny a druhá hraje staccato a k dlouhému tónu směřuje. Lze ilustrovat jako procházku s malým dítětem, kdy rodič vypráví (zpívá) a dítě poskakuje, držíc se za ruku, střední část je setkání s něčím zajímavým na procházce. [2]

8. **Josef Blatný – Allegretto**, etuda se středním dílem na dominantě by měla být hrána měkkou levou rukou a jejímu nácviku by měl předcházet srozumitelný harmonický rozbor.

9. **Arvid Žilinskij – Moderato** je etuda, kterou bychom měli zadávat v okamžiku, kdy již hrajeme stupnice, je to v podstatě polyfonní cvičení a patří k těžším etudám, je psána v tónině G dur.

10. **Carl Czerny – Moderato**, první etuda, kterou doporučuji při výběru vynechat, nejen proto, že jde o úpravu, ale i pro její čtvrtý a desátý takt. Vždy je možné použít Czerného originál v okamžiku, kdy se nám do přednesových skladeb připletou tercie ve staccatu ☺.

11. **Izák Berkovič – Moderato** je krásnou etudou v a moll, opět v malé písňové formě, kdy se melodie přelévá mezi pravou a levou rukou a je potřeba, aby žák zvládl dlouhý tah fráze. Je dobré nehrát tuto etudu příliš pomalu.

12. **Elena Gněsina – Andante** by se neměla zadávat hned po předchozí etudě, neboť je komponována na podobném principu, i když v tónině G dur. Žákovi můžeme vysvětlit pojem prodleva a procvičit vázání intervalů v pravé ruce. Etuda by se měla hrát jako napínavé vyprávění.

13. **Vojtěch Říhovský – Andante**, u této etudy vždy přemýšlím, proč se dá jednoduchý notový text zapsat tak složitě – značky přesného zdvihání prstů, nutnost přesného vázání v místě obloučků, když je důležitější slyšet, kam který hlas směřuje, a proč nutit klavíristu ve druhém ročníku vázat tercie.

14. **Alexander Nikolajev – Allegretto** je krásná taneční etuda ve formě „a b a“, která učí citlivému navazování rukou a měla by být hrána odvážně a vesele.

15. **Muzio Clementi – Allegro moderato** seznamuje podobně jako etuda č. 12 s osminovým taktem, je v tónině E dur a měli bychom ji hrát stylově s využitím jako přednesové skladbičky.

16. **Louis Köhler – Moderato** je stupnicová etuda, kterou nezadáváme před začátkem hry stupnic, protože by mohla vést k deformaci plynulosti stupnice, protože každá začíná prodloužením noty hrané palcem. V sestupném čtyřhlasém akordu bych se přimlouvala za výběr spodního prstokladu, který více odpovídá čtyřhlasému akordu.

17. **Arvid Žilinskij – Moderato**, to samé jako u předchozí etudy. Určitě by se neměla hrát pomalu, ale stupnice v levé ruce by měla být hbitá, zahraná drobným pohybem prstů pod krásnou melodií v pravé ruce s doposlouchaným dlouhým tónem.

18. **Carl Czerny – Allegretto** je upravená sextová etuda, která by měla být hrána pružnou rukou v klávesách a ne po třech, ale nejméně po šesti dobách s vnímáním horního hlasu, hraného malíčkem. Vzhledem k tomu, jak často slyšíme tuto etudu a jí podobné plácavým úhozem shora (nebo naopak dle rady v notách staccatem od kláves pomalu) ji doporučuji tak malým žákům nezadávat.

19. **Vojtěch Říhovský – Andante** je etuda na tečkovaný rytmus v melodii s figurativním doprovodem (který by měl být tichounký) v taktech 1-4 a 9-12 a tečkovaný rytmus s terciemi a doprovodem na repetovaném tónu se střídáním prstů v levé ruce. Tolik úkolů na dvanácti taktech! Zadávejte později nebo vůbec.

20. **Cornelius Gurlitt – Moderato**, valčík s melodií v levé ruce a přiznávkami v pravé potřebuje projít harmonicky, s určením intervalů na prvních dvou řádcích a hmatovým procvičením akordů na třetím a zejména čtvrtém řádku již při zadávání na hodině.

21. **Oldřich Palkovský – Allegro non molto** nepatří ke skvostům tohoto dílu, zdánlivě jednoduchá melodie s oktávovým skokem v pravé ruce dokáže být poničena úsilím zahrát levou ruku bez chyb. Možná by šlo zharmonizovat melodii, ale jistě se dají najít jiné etudy k seznámení s pojmem Da Capo al Fine než je tato.

22. **Carl Czerny – Allegretto**, opět etuda, kterou zahrát správně dá dost práce: nad klasickou figurací v levé ruce má pravá ruka tercie (třetí a čtvrtá ze šesti) a dále pokyn převázat melodii přes pátý prst (nebo malíček) v první, třetí a čtvrté frázi. Příliš mnoho složitých úkolů pro malého klavíristu ve druhém ročníku.

23. **Arvid Žilinskij – Moderato**, tato etuda prohlubuje hru legato, je ve formě „a b a“ po čtyřech taktech s krásným dialogem rukou ve střední části.

24. **Jean Baptiste Duvernoy – Moderato**, pokud přistoupíme k této etudě jen podle pokynů pod notovým textem, budeme procvičovat „odtahy“ a můžeme tak sklouznout k bezmyšlenkovosti. Jde o těžkou etudu. Pokud ji podložíme harmoniemi, budeme sluchově ruce na sebe navazovat a dobře se orientovat na klaviatuře (včetně intervalů mezi jednotlivými skupinkami), potom je dobré tuto etudu ve výuce použít.

25. **Josef Blatný – Allegro moderato** je etuda na jednoduchý dvojhlas v tónině F dur a může posloužit jako příprava na barokní interpretaci – můžete použít i jinou artikulaci než je předepsané legato. Na prvním řádku je důležité dodržet pomlky v levé ruce, i pod případnou drobnější artikulací vnímat tah fráze.

26. **Cornelius Gurlitt – Moderato**, krásná malá etuda s půvabnou harmonií, kterou můžeme obohatit o současně hrané akordy, doplnění akordů v levé ruce, změnu artikulace v triolách (kvůli kterým byla pravděpodobně zařazena), vnímání basové linie a skryté melodie v pravé ruce (což si opět protiřečí s návodem editorek pod skladbičkou).

27. **Carl Czerny — Allegretto**, pokud se přeci jen rozhodnete zapojit výuku sext u malých žáků, tak i v této etudě nejde jen o ně (skladba by měla mít dlouhou, osmitaktovou

frázi, měl by znít horní hlas, sexty by měly být hrány v klávesách, je třeba dopočítávat a doposlouchávat čtvrťové noty s tečkou na konci každé fráze, levá ruka je napsána na prvních dvou řádcích ve dvojhlase). Stojí to za tolik námahy nebo etudu dáme až staršímu žákovi?

28. **Jean Baptiste Duvernoy – Allegro moderato**, jestli jsem považovala předchozí etudu za těžkou, tak tato je mnohem obtížnější. Za prvé je zatím nejdelší v tomto díle, za druhé je to tříhlasá polyfonie, za třetí je potřeba mít volnou a pružnou dlaň, aby nám „nezdřevěněla" při hře staccata palcem nebo malíčkem pod zadržovaným tónem. Pokud se do ní někdy budete chtít pustit, tak s mnohem starším žákem.

29. **Carl Czerny – Allegro moderato**, ani tato etuda nepatří mezi skladby pro druhý ročník, pokud se má zahrát v tempu, jiskřivou pasážovou technikou s plynulým podkládáním i překládáním palce a to vše nesenou paží a to vše za doprovodu levé ruky, která by neměla padat na malíček na sudých dobách. Cílem je krásný zvuk a nadhled.

30. **Vojtěch Říhovský – Risoluto**, toccatová (mřížová) technika, v níž je hlavní levá ruka, jdoucí z těžké doby. Skladbička by měla působit vzdušně, staccato z předloktí, ale blízko u kláves, variantou je i prstové legato, a pokud se k ní vrátíme s velkými žáky, lze ji hrát i v oktávách (o transpozici nemluvě), čímž vznikne na osmi taktech pěkně výživné technické cvičení.

31. **Cornelius Gurlitt – Allegretto**, tuto etudu musíme hrát jako velcí, vyžaduje trpělivost, koncentraci, klid, je potřeba analyzovat intervaly, pedalizovat podle sluchu a vnímat dvě nenápadné osminové pomlky v pravé ruce na konci prvního a třetího řádku. Je velmi těžká, pro levou ruku je potřeba rozsah až septimy.

32. **Alexander Gedike – Allegro moderato** je etuda na procvičení hry unisono, ve které je i přes drobnou artikulaci potřeba vnímat dvou až čtyř taktové fráze a přiblížit rytmus a vedení hlasů v kratičké codě.

33. **Arnošt Kraus – Allegretto**, skladatel pracuje s motivy lidových písní (ve všech etudách, vybraných do jednotlivých dílů Alb). Je vhodné vnímat nebarokní dvojhlas, nevyrážet osminové noty po čtvrťové s tečkou a ruku, která necituje písničku hrát legato.

34. **Elena Gněsina – Moderato**, etuda na překládání rukou, je také vhodná na procvičení současného pedálu.

35. **Eugen Tetzel – Moderato**, v této etudě probíráme jak harmonii a spojování akordů převazováním přes prsty (která by měla být pod sluchovou kontrolou a se zpívaným sopránem), tak orientaci po klaviatuře ve druhé ruce (jako když jsme si v přípravce hráli na zvony) a zároveň čistou pedalizaci. Etudu je velmi vhodné hrát zpaměti.

36. **Félix Le Couppey – Moderato** je další pedálová etuda, je vhodné tyto etudy prostřídat s ostatními v albu a nenechávat je všechny pohromadě. Tato je na překládání a návaznost rukou podpořenou synkopickým pedálem, která se dá krásně vystavět na základě bohaté harmonie.

37. **Alexander Goldenvejzer – Moderato**, tuto etudu nepovažuji za kvalitní, motají se při ní ruce a doporučuji ji nezadávat.

Album etud II.

Pokud sáhneme ihned po prvním dílu Alba etud po druhém, můžeme se dočkat nemilého překvapení v podobě předčasně zařazených delších romantických etud, které jsou pro děti ve třetím ročníku technicky i obsahově neuchopitelné. Autorky v předmluvě opět upozorňují, jak jsou etudy rozděleny podle „technických problémů" a považují jejich výběr a řazení za progresivní s důrazem na procvičování nejen pravé, ale i levé ruky.

Zde jsem záměrně vynechala osm etud, které byly autorkami vybrány ze sbírky francouzského romantic-

kého skladatele a pedagoga Henri Lemoine Dětské etudy op. 37, těmi se budu zabývat až v budoucnu.

Etudy, které můžeme zařadit zpočátku: 3, 4, 11, 14, 16, 25, 26, 29 b, 31a

Etudy, které můžeme zařadit, ale později: 1, 2, 5, 6, 7, 17, 23, 29a, 30, 31 b, 33, 36

Etudy, jejichž autorem je Henri Lemoine (použít až při výběru z této sbírky): 8, 9, 12, 19, 20, 24, 27, 32

Etudy, které bych zařadit do výběru nedoporučovala: 10, 13, 15, 18, 21, 22, 27, 34, 35, 37

1. **Alexander Gedike – Allegro moderato**, tato etuda by se neměla hrát rychle, ale melodicky, v prvních deseti taktech na první době bychom měli v obou rukou vnímat akord (pravá ruka doplňuje interval v levé) a spíše bychom ji měli zadávat později a ne jí sešit začínat.

2. **Félix Le Couppey – Andantino**, na rozdíl od poznámky pod notami – nedělejte žádné odtahy, poslouchejte dlouhé tóny a kratší připojujte, levou ruku lze procvičit v akordech, pravou projít i v intervalech, pojímejte vztah rukou jako dvojhlas.

3. **Zdeněk Fibich – Moderato** je smutnou písní na procvičení uší – dbáme na zpěvný tón, dvojhlas a dlouhé napětí ve frázi.

4. **Elena Gněsina – Allegro**, na tuto etudu bychom neměli zapomenout, je to taková „ruská polka",

můžeme si představit sáně s rolničkami, pracovat na souhře rukou, pravá by měla zvukově dominovat a interpretace etudy by měla být v tempu a perfektně zahraná.

5. **Louis Köhler – Moderato** je jedna z romantických, delších, ne příliš pěkných etud užitečných pro prsty, kterou bychom mohli zadávat talentovanějším žákům, ovšem bez doporučeného rytmizování.

6. **Heinrich Germer – Allegro moderato**, je vícehlasá etuda, kde se v jednotlivých hlasech střídají stupnice a akordy. Hlasy spolupracují a spoluvytvářejí harmonii. Ve druhé části bych se vyvarovala označených akcentů, které by mohly působit nemuzikálně.

7. **Jean B. Duvernoy – Allegretto,** pokud se rozhodnete hrát tuto etudu, opět volné zápěstí, pružná dlaň a pevné konečky prstů, uši poslouchají soprán a vnímají čtyřtaktovou frázi, kterou nerozbíjíme množstvím připsaných akcentů. Na této etudě se dá názorně ukázat a vysvětlit převrat intervalů (tercie – sexta). Ve druhé části je důležité hrát jemně levou ruku a vnímat skladbu tanečně.

10. **Elena Gněsina – Andante**, u této etudy mám napsáno vynechat. V pomalém tempu vlastně neplní svůj smysl, v rychlém tempu pouze první řádek pravou a druhý levou jako technické cvičení (bez doprovodu ve druhé ruce), které transponujeme a procvičujeme tak podkládání a překládání prstů.

11. **Alexander Gedike – Allegro moderato e giocoso**, etuda, kterou lze zařadit velmi brzy, ruce si dělí veselou melodii, střídají legato a staccato, takt 24 a 25 je dobré harmonicky analyzovat, takt číslo 15 může být prvním setkáním s napětím, které vrcholí tichem (pauza na celý takt).

13. **Félix Le Couppey – Andantino**, upravená etuda se zvláštním koncem, který vybízí k transpozici. Pokud se ji rozhodneme zadat, dbáme o to, aby půlová nota v pravé ruce nebyla nikdy rozbita akordem levé ruky na třetí době.

14. **Jan Malát – Sostenuto** je výbornou průpravou na hru skladeb Johanna Sebastiana Bacha. Je zde důležitá volba tempa, tah levé ruky a vnímání synkop v taktech 5 a 6.

15. **Carl Czerny – Lento**, opět jedna z velmi krátkých, ale těžkých etud, při které tuhne dlaň a prsty provádějí krkolomný prstoklad, nevhodný pro malou dětskou ruku.

16. **Heinrich Germer – Allegretto**, tato etuda může odradit délkou, ale pokud hned ukážeme, že je napsána v malé písňové formě a poslední část se opakuje (lze číst jako Da Capo), hned ji můžeme vesele hrát, akordy špičkami prstů drobným pohybem na klávesách, barevně nad nebo pod druhou rukou, která je v legatu.

17. **Carl Czerny – Allegretto**, poměrně oblíbená písnička doprovázená akordy při klávesách, které nesmí znít robustně. Lze ji obměnit i tak, že hrajme v taktu pouze jeden akord.

18. **Zdeněk Fibich – Moderato**, etuda na tečkovaný rytmus, kterou doporučuji nezadávat.

21. **Arnošt Kraus – Moderato**, nudná terciová etuda, těžká doba je buď na pomlce, nebo v basu.

22. **Jean Baptiste Duvernoy – Moderato**, tato směs motivků stupnic, jejich částí i pětiprstových figurací v Es dur je nepříjemná, doporučuji nezadávat.

23. **Carl Czerny – Moderato**, žertovná skladba s melodickými ozdobami, u které bychom neměli slevovat z tempa. Tercie na čtvrtém a pátém řádku v pravé ruce lze hrát staccato. Jako u všech Czerného etud lze vynechat repetice.

25. **Alexander Grečaninov – Allegro moderato** je velmi potřebná etuda na procvičení toccatové techniky, kdy je ruka pružná a prsty i uši aktivní.

26. **Alexander Gedike – Giocoso** hrajeme rychle, rytmicky a s výraznými akcenty. Etudu lze podložit textem namísto úmorného počítání na doby.

28. **Josef Lidmila – Lento**, než bych dbala poznámek pod notami a četla tento nepřehledný text, raději bych hledala seznámení s vícehlasem na skladbičkách z období baroka, které by mohly být přístupnější.

29. **Elena Gněsina – Lento cantabile**, druhou část etudy zadáváme dříve než první, hrajeme ji jemně a vnímáme vnoření pravé ruky do základu akordu v levé. První část hrajeme později (rozsah ruky) a vnímáme ji jako vícehlasou romantickou sborovou skladbu.

30. **Carl Czerny – Lento** je upravená etuda, kterou můžeme použít před hrou baroknı́ sarabandy.

31. **Izák Berkovič – Allegro moderato**, zde vznikla etuda spojením dvou, první část hrajeme dříve, metrum upevníme pochodováním nebo ťukáním, šestnáctinovou skupinku připojujeme přes taktovou čáru k následující notě, dodržujeme čtvrťovou v levé ruce. Druhou část zadáváme později, měníme artikulaci, ale bez rytmizování.

33. **Carl Czerny – Allegro moderato** je etuda na procvičování skupinek, které by měly být hrány vždy na konci předchozího taktu.

34. **Arnošt Kraus – Andante cantabile**, variace na písničku Ach není, tu není, nezadávejme.

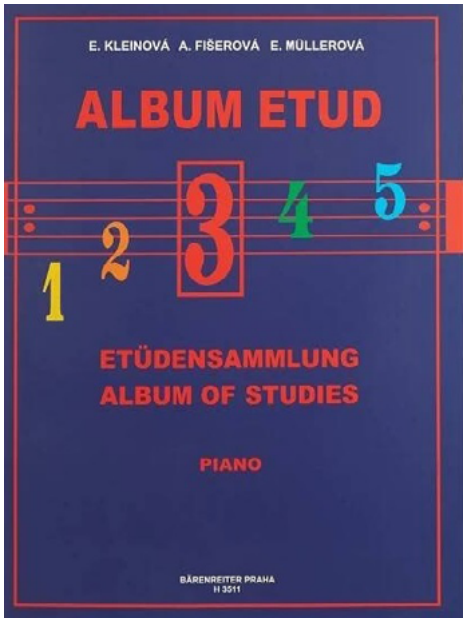
35. **Félix Le Couppey – Allegro moderato**, etuda na repetované tóny v jedné ruce a zadržované tóny ve druhé, lze použít části s doprovodem na celém akordu.

36. **Carl Czerny – Andante cantabile**, etuda s obaly v melodii a zadržovanými malíčky v levé ruce. Je dobré udělat si harmonický plán a hrát ve volnějším tempu, ozdobu zpěvně.

37. **Félix Le Couppey – Moderato**, střídá takty klidu a harmonického napětí, text se špatně čte a skladba je nezáživná, nezadávejme.

Album etud III.

V tomto dílu je obsaženo více etud, které jsou technicky snazší než mnohé v předchozím. Často se

setkáváme s tím, že nejprve vybíráme z tohoto a potom se několika etudami vracíme ke druhému dílu. I tento díl obsahuje čtyři etudy op. 37 z pera Henri Lemoine, které v popisu vynechávám a najdete je v budoucnu v kapitole věnované romantickým klavírním etudám.

Etudy, které můžeme zařadit zpočátku: 1, 4, 8, 11, 13a, 13 b, 14, 22, 25a, 25 b, 29

Etudy, které můžeme zařadit, ale později: 5, 7, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24, 28

Etudy k poslechu nebo improvizaci: 6, 30, 10

Etudy, jejichž autorem je Henri Lemoine (použít až při výběru z této sbírky): 19, 21, 26, 31

Etudy, které bych zařadit do výběru nedoporučovala: 2, 3, 9, 12, 32

1. **Alexander Gedike – Allegro moderato**, příjemná tetrachordová etuda, která vyžaduje aktivní prsty, plynulé navazování rukou a rychlou orientaci na klaviatuře. Pokud si uvědomíme a označíme místa, kde je „fis“, můžeme ostatní takty číst jako celek, tedy řady bílých kláves, a ne notu po notě, což se v budoucnu velmi hodí při studiu etud Czerného, které by měly být v převážné většině lehce čtivé z listu (opusy používané na ZUŠ).

2. **Samuil Majkapar – Moderato**, tuto etudu vybraly autorky na procvičení portamenta. Domnívám se, že je samoúčelná a nikterak hudebně přínosná, tedy ji vynechávám.

3. **Carl Czerny – Moderato**, autorky určují k procvičení kantilény a zároveň chtějí přesné dodržování synkop. I tuto etudu vynechávám.

4. **Carl Czerny – Vivo** je vtipná etuda, která se musí umět spočítat a zadirigovat, přiznávky v levé ruce hrajeme lehce.

5. **Alexander Gedike – Allegro moderato** zadáváme šikovnějším žákům, vnímáme unisono, můžeme různě artikulovat.

6. **Muzio Clementi – Allegretto**, tak jako v prvním díle i zde sáhly autorky po Clementiho skladbě, která je vhodná jak k poslechu, tak k zadání parafráze barokního přetečkování.

7. **Jan Malát – Andante**, patří k těžším etudám pro šikovné žáky nejen kvůli překládání pravé ruky, ale i akordický doprovod je potřeba hrát v klávesách a citlivě pedalizovat.

8. **Carl Czerny – Allegro moderato** je prstová etuda na procvičování dvojic prstů ve vypsaném trylku, zadržovaný malíček (čtvrtý prst) v levé ruce plní funkci pedálu.

9. **Carl Czerny – Moderato** je vícehlasá, velmi těžká, tuto etudu vynechávám.

10. **Hans Schmitt – Moderato,** sextová etuda, harmonicky velmi pěkná, pozor na fixaci ruky, lze ji použít k improvizaci a místo triol hrát sexty jen ve čtvrťových notách.

11. **Félix Le Couppey – Allegretto**, velmi pěkná prstovka, plynulé navazování rukou, orientace na klaviatuře a přechody ploch v houslovém a basovém klíči.

12. **Arnošt Kraus – Moderato**, pokud budete dbát požadavku autorek na důsledné provádění odtahů, tak umoříte nejen ruce zbytečnou gymnastikou, ale i celého žáka i sebe touto nepovedenou skladbou. Doporučuji vynechat.

13. **Carl Czerny – Allegro**, do jedné etudy sloučené dvě krátké prstovky z opusu 261 (11, 12). Varianty na procvičení uvedené pod skladbou lze použít (ne však variantu tečkování).

14. **Cornelius Gurlitt – Allegretto**, příjemná etuda, snažíme se o čtyřtaktovou frázi, je dobré si etudu zadirigovat, aby žák vnímal sled šestnáctiny, osminy a čtvrťové noty a přečetl etudu hned ve správném rytmu, je zajímavá i harmonicky.

15. – 17. Tři etudy **Daniela Gottlieb Türka** na procvičení ozdob – nátrylů a mordentů.

18. **Carl Czerny – Vivo**, etuda vhodná na procvičení střídání prstů na repetovaném tónu, aktivní prsty u kláves.

20. **Carl Czerny – Allegro moderato**, tuto etudu (op. 261/27) zadávejme, až když umíme hrát stupnici Es dur.

22. **Alexander Gedike – Allegro moderato**, přichází najednou jednohlasá etuda, která kombinuje pasáže a sekvenční motivky rozdělené do dvou rukou a drobné plochy náznaku tokátové techniky.

23. – 24. Dvě etudy rozdílného tempa **Carla Czerného** na procvičení obalu (první je č. 30 z opusu 261), v obou případech bych použila spodní variantu prstokladu, tyto etudy je vhodné zadat před skladbami, kde se obal vyskytuje, pokud je to potřeba. Určitě bych obě etudy hrála v rychlejším tempu, neboť obě ruce by měly zahrát ozdobu hbitými prsty.

25. Opět do jedné spojeny dvě etudy **Carla Czerného** z opusu 261 (9, 10), jsou to hezké prstovky, které by měly být zahrány na jeden pohyb ruky bez použití navrhovaných variant nácviku, které vedou ke statické ruce.

27. **Samuil Majkapar – Giocoso**, lze hrát jako koncertní skladbičku, je dobrá na procvičení předtaktí, drobné artikulace a myšlení ve třech „bé“.

28. **Carl Czerny – Lento**, pomalá polyfonní píseň, hrajeme zvolna, zpěvně, opět z op. 261 (č. 51).

29. **Carl Czerny – Allegretto**, číslo 7 z opusu 261 na procvičení „odemykacího“ pohybu zápěstí pravé ruky.

30. **Arnošt Kraus – Larghetto**, krásná píseň Měla jsem chlapce s variantou pro levou ruku, vhodná pro poslech. Má poněkud nesmyslný figurativní doprovod, pokud bychom hráli jen akordy a skladbu tím i zrychlili, mohla by vyniknout fráze. Ale spíše bych ji vynechala.

32. **Lebert-Stark – Lento cantabile**, nezadávám pro nesmyslnost provádění melodických ozdob a nevalnou kvalitu skladby.

33. **Robert Schumann – Divoký jezdec** z Alba pro mládež, použijeme jako přednesovou skladbu.

Album etud IV.

Tento díl autorky rozdělily na šest částí a do každé vybraly etudy podle okruhu technických problémů. Kladou si za cíl utvrdit u žáků dosud nabyté zkušenosti vzhledem k věku, pro který je tento díl určen (5. ročník). Etudy je mají připravit na interpretaci nejen klasických a romantických přednesových skladeb, ale také seznámit se skladbami období baroka i soudobou tvorbou. Pokud v tomto věku mají žáci větší ruku, je poslední oddíl věnován oktávovým etudám.[3]

Ruku na srdce – kdo z nás sáhne po čtvrtém (a pátém) dílu Alba tak často, jako po tom prvním? Přesto se i zde najdou snadnější etudy, které nacházíme například v Berkovičových malých etudách, hratelných již ve třetím ročníku. I zde najdeme etudy, které můžeme použít a vhodně kombinovat při výuce. Pokud však chceme, aby žák postupoval rychleji s pocitem úspěchu a zbytečně se „nemordoval“, stále existuje možnost vybírat z mnohem modernějších instruktivních materiálů, které jsem vám například nastínila v minulém Pianissimu, a kterým se budu věnovat i v budoucnu.

1. část – Etudy k procvičení techniky pasážové a repetiční

Z této části **doporučuji nezařazovat etudy: 6, 9, 11**

1. **Izák Berkovič – Allegretto**, jedna z variací na Paganiniho téma vyžaduje rychlou orientaci na klaviatuře a harmonický rozbor, plynulé navazování rukou, bez rytmizovaného nácviku, spíše doporučuji použít akord na vypočítanou dobu + triolu jak je psaná.

2. **Izák Berkovič - Allegro ma non troppo**, procvičuje podkládání palce opět jako jedna z variací na Paganiniho téma.

3. **Izák Berkovič – Allegro**, na této třetí Paganinské etudě v řadě je vhodné (zejména na třetím a čtvrtém řádku) nadchnout žáky pro nádhernou harmonii a zkusit se pustit do transponování.

4. **Rudolf Wünsch – Allegro**, celkem přístupná etuda na procvičení stupnic přes jednu oktávu.

5. **Georg Friedrich Händel – Allegro moderato**, jedna z variací Passacaglie g moll HWV 432 (bez repetic).

6. **Carl Czerny – Allegro**, upravená etuda na procvičení unisona.

7. **Carl Czerny – Allegretto**, etuda z opusu 261 na procvičení „odemykacího“ pohybu a čtyřhlasého akordu v unisonu.

8. **Carl Czerny – Allegro**, etuda z opusu 849 je vlastně technickým cvičením na návaznost rukou v tetrachordech přes jednu až dvě oktávy.

9. **Félix Le Couppey – Allegro moderato**, upravená etuda na repetované tóny, patří k nezáživným, doporučuji vynechat.

10. **Carl Czerny – Allegretto**, etuda na procvičení chromatické stupnice, jedná se o části ze dvou etud z opusu 261. Poznámku pod etudou bych nebrala úplně vážně, v chromatické stupnici je potřeba hrát lehkým palcem a třetí (druhý) prst by měl hrát více bříškem než špičkou na kraji černé klávesy.

11. **Lev Šulgin – Moderato**, upravená etuda, procvičující opět chromatické postupy, je hudebně málo přínosná, doporučuji nezadávat.

2. část – Etudy k procvičení dvojhmatů a akordů

Z této části **doporučuji nezařazovat etudy: 12, 13, 14, 17, 18, 21**

12. **Vojtěch Říhovský – Giocoso**, etuda na motivy písně Bodaj by vás, vy mládenci, čerti vzali. Nad velmi těžkou levou rukou se skoky přes oktávu je stylizovaná melodie ve dvojhmatech. Nácvik by mohl být po čertech těžký, zvažte její použití.

13. **Izák Berkovič – Moderato**, etuda, která se tváří jednoduše a přínosně, ale velmi špatně se čte.

14. **Carl Czerny – Moderato**, autorky velmi často sahají po etudách Czerného a mnohdy jsou to etudy obtížné a nevhodné pro určenou věkovou kategorii v daném dílu Alb. Patří k nim i tato terciová etuda, kdy si autorky přejí současné zaznění obou tónů, ale hlavně legato v podkládaných a překládaných terciích. Jakkoli jsem přítel instruktivní literatury, tento technický problém bych řešila až v okamžiku, kdy jej objevíme na krátkém motivku v přednesové skladbě a netrápila se s ním na této etudě.

3 V úvodním slovu ke čtvrtému a pátému dílu cituji části pokynů autorek k nastudování notového materiálu.

15. **Izák Berkovič – Allegro**, nese podtitul Toccatina, je tedy na procvičení tokátové techniky, dbejme na impulzy, naznačené zde akcenty. Pro nastudování je možné použít pouze první dva řádky.

16. **Taťjana Nikolajevna – Moderato** (pravděpodobně jde o nesprávný překlad příjmení autorky), pokud žák pobere levou rukou oktávu, lze ji zařadit nejlépe každou rukou zvlášť (lze levou ruku hrát i bez oktáv) a pravá ruka samostatně procvičuje přenášené tří nebo čtyřhlasé akordy. Obě ruce cvičíme i s pedálem.

17. **Béla Bartók – Moderato**, těžká etuda na realizaci požadavků – unisono akordy v dynamice piano, vrchní hlas espressivo na prvním řádku (nemluvím o netrpělivosti žáků dopočítávat a doposlouchávat dlouhé tóny ve dvoupůlovém taktu). Poslední řádek je to samé ve forte. Druhý a třetí řádek by šlo procvičit po hmatech (jako například motiv ve střední části skladby Kolombína tanči Bohuslava Martinů), na třetím řádku je však potřeba vnímat dva autorovy „chytáky". Čtvrtý a pátý řádek jsou opět unisono sextakordy a kvartsextakordy, tentokrát chromaticky. Je pravděpodobné, že se zvídaví žáci budou ptát, proč je na každém řádku opětovně značený takt, když by informace o určení taktu a jeho změně mohla stačit na první, druhém a posledním řádku.

18. **Jindřich Máslo – Moderato**, variace na písničku Jede, jede poštovský panáček. Pokud s dětmi hrajeme správně akordy (jako součást rozehrávání na stupnicích a akordech), tak je nám tato etuda k zlosti. Především volba tempa je pomalu a dále množství prstokladu odvádí žákovu pozornost. Žák začne usilovně číst noty, aniž by si uvědomil, že jde o sled akordů, které by měl mít zažité a už dávno umí zahrát jako frázi v plynulém a rychlejším tempu.

19. **Samuil Majkapar – Allegretto**, opět jedna s vtipem napsaných etud tohoto autora, jehož tvorbu autorky vložily s chutí i do předchozího dílu – právě tak jako číslo 27/III. můžeme i tuto pojmout jako koncertní skladbičku. Opět je zde předtaktí, sexty (tercie) hrajeme aktivními prsty u kláves, na konci skladby se mění takt.

20. **Carl Czerny – Allegretto**, upravená etuda na procvičení čtyřhlasého akordu.

21. **Izák Berkovič – Allegro moderato**, harmonicky zajímavá etuda na procvičení čtyřhlasých akordů, marně však přemýšlím, do které skladby se budou hodit ve staccatu.

3. část – Etudy k procvičení vícehlasu

Z této části **doporučuji nezařazovat etudy: 25 (a 23 a 24 při malé ruce)**

22. **Izák Berkovič – Allegretto**, příjemná etuda, snažíme se o vyposlouchanou kantilénu v sopránu.

23. a 24. **Blas Maria Colomer – Moderato,** s podtitulem Etuda pro pravou ruku a **Molto moderato** s podtitulem Etuda pro levou ruku jsou etudy určené pro žáky s velkou rukou, kterým nebude rozsah činit potíže. Pokud bych je zařazovala do výuky, tak v okamžiku, kdy je dětská ruka plně schopna bez napětí v dlani pojmout současně čtyřhlasý akord.

25. **Klement Slavický – Lento (Kánon)**, disonantní skladba, nejsem si jistá, zda ji žáci budou hrát s chutí.

4. část – Etudy k procvičení melodických ozdob

Tato část obsahuje pět etud. Čtyři upravené a jednu s velmi nepřehledným zápisem, kde si autor usmyslel vystřídat všechny známé melodické ozdoby pěkně za sebou na jedné ploše. (29. **Gustav Lazarus – Adagio**). Přikláněla bych se k originálům, jako přednesovým skladbám (26 a 27 – **Johann Hässler – Moderato a Johann Pachelbell – Sarabanda**) nebo k nevypisovaným trylkům, které nutí děti číst notu od noty místo hbitého „zašimrání" prsty (28 b **Alexander Gedike – Allegro)** a na stejném harmonickém základě 28a (**Alexander Gedike – Allegretto**), která je určena k nácviku skupinek. Nechávám na vás, jestli některou z nich zařadíte do výuky svých žáků.

5. část – Etudy k procvičení rytmu
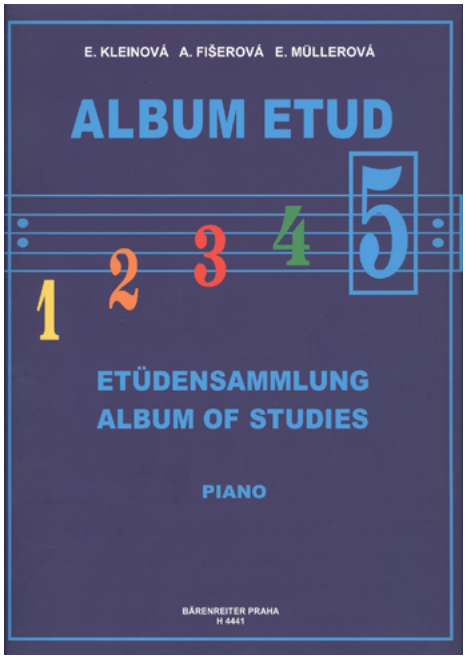
Zde najdeme také pět etud a to na trioly, dvě na tečkovaný rytmus, polyrytmy a synkopy autorů **Stephena Hellera – Allegro** (30), **Bély Bartóka – Andantino** (31), **Carla Czerného – Moderato** (32), **Wenzela Schwarze** (33) a **Synkopickou píseň Marka Kopelenta** (34): č. 31 a 34 se špatně čtou a jsou nepříjemně disonantní. Č. 30 by se snad dala použít jako přednesová skladba, pokud se zahraje s chutí a výraznou dynamikou na jednotlivých plochách. Czerného etuda by se mohla líbit nadanějším žákům, kteří mají rádi skladbičky v mollových tóninách a pojmou ji jako barokní tanec. Cantabile (33) je technické cvičení 2:3 a 3:2. Pokud nenajdete místa ve studovaných skladbách s těmito polyrytmy, můžete etudu použít. Opět je výběr z této části pouze na vás.

6. část – Etudy k průpravě hry oktáv

Zde autorky použily dvě etudy z **Mozartovy Notové knížky: Tanec Comodo** (35), dost těžká s terciemi v pravé ruce, kterou můžeme zadat šikovným žákům jako přednes, trochu lehčí a častěji hraný **Tanec Giocoso** (37) a **Lento Arnošta Krause** (36), které se tváří jako píseň pro levou ruku s přikomponovaným doprovodem v lomených oktávách v pravé ruce (tedy etuda napsaná ke splnění záměrů této sbírky – mít zde etudy k procvičení technických problémů v obou rukou).

Album etud V.

Poslední album rozdělily autorky na dva díly, které určily žákům – amatérům v šestém a sedmém ročníku ZUŠ. Pro žáky, kteří se chystají na konzervatoře, již od čtvrtého dílu doporučují vybírat z tvorby Carla Czerného (op. 261, 849, 299) a dále etudy Cramer – Bülow. Přidávají se etudy na procvičení arpeggia, vel-

kého rozkladu, lomených i unisono oktáv, opět jsou zde etudy na polyrytmy, etudy dalších romantických skladatelů, a také několik skladeb barokních mistrů (na konci prvního dílu), které mají sloužit k procvičení polyfonie. Jak autorky uvádějí, je na učiteli, zda rozdělí díly po ročnících nebo zvolí kombinaci obou dílů v obou ročnících. [3]

I. díl

Z této části **doporučuji nezařazovat etudy: 3, 7, 9, 10, 12, 13, 16**

1. **Dmitrij Kabalevskij – Allegro**, tato etuda by mohla být užitečná bez taktů číslo 8, 9, 10, 11, které budou zbytečným oříškem ve skladbě, která se dá jinak bez problémů zahrát z listu a naučit velmi rychle. Pravá ruka procvičuje pasážovou techniku nad ostinatem v levé. Důležité je vedení celé paže i zápěstí pravé ruky.

2. **Hermann Berens – Allegro**, jedna z romantických instruktivních etud, zajímavá kompozičně, procvičuje trioly a tečkovaný rytmus. Je dobré vymyslet ilustrativní příběh k této etudě.

3. **Hermann Berens – Scherzando** je příkladem nesmyslně zapsaného textu (bez ligatur) s cílem „ulehčit" jeho čtení.

4. **Carl Czerny – Allegro**, etuda č. 81 z opusu 261, velmi vhodná na překládání rozložených kvintakordů.

5. **Carl Czerny – Allegro**, etuda č. 69 z opusu 261, oblíbená etuda v c moll, levou ruku hrajme pružnou dlaní s aktivními prsty v klávesách. Pokud s žáky odmalička transponujeme lidové písně, mohlo by je zaujmout i transpoziční dobrodružství v této etudě, případně improvizace s pedagogem na dva klavíry (pokud tu možnost v učebně máte).

6. **Carl Czerny – Allegro,** etuda č. 101 z opusu 261, tentokrát pro pravou ruku, úžasná k transpozici (i do durové tóniny). K těmto drobným pokladům často při hře krátkých etud opusů 261 nebo 821 Carla Czerného nedojdeme, protože mají vysoké pořadové číslo. A to je škoda.

7. **Samuil Majkapar – Allegretto**, na této sextové etudě je opravdu poznat, že je upravená.

8. **Aloys Schmitt – Moderato**, pěkná melodická etuda v As dur.

9. **Aloys Schmitt – Lento**, v této etudě může zůstávat dlouhou dobu ruka napjatá v dlani, pokud by žák chtěl dodržet poznámku pod skladbou, stane se z ní gymnastické cvičení pro pravou ruku. V romantické literatuře bychom takovouto figuraci našli spíše v levé ruce.

10. **Stephen Heller – Allegretto**, dlouhá etuda, která kombinuje arpeggia a tenuto akordy. Pokud byste chtěli použít, stačí jen části.

11. **Klement Slavický – Allegro vivo** z Dvanácti malých etud, které jsou určeny spíše jako efektní přednesová skladbička na tokátovou techniku.

12. **Elena Gněsina – Moderato**, polyfonní etuda, která se velmi špatně čte.

13. **Lebert-Stark – Andante**, etuda procvičující gruppetta. Doporučuji nezadávat.

14. **Carl Czerny – Allegretto ben ritmico**, etuda na tečkovaný rytmus v c moll, „beethovensky" vášnivá.

15. **Elena Gněsina – Allegretto** je krásná, ale velmi obtížná, polyrytmy 2:3 a 3:2 přecházejí mezi oběma rukama.

16. **Friedrich Burgmüller – Vivo**, romantické Burgmüllerovy etudy jsou často hrány, tuto bych doporučila vynechat.

Vybrané skladby starých mistrů

Zde bych volila **Andante Carla Philippa Emanuela Bacha** a **Fugato Domenica Zipoliho**. **Allegretto Johanna Kirnbergera** je zajímavé artikulačně, ale je v této sbírce upraveno. **Risoluto Teodora Kirschnera** lze vynechat.

II. díl

Z této části **doporučuji nezařazovat etudy: 7, 9, 10, 12, 13, 15, 16 (cvičné provedení)**

Etudy, jejichž části můžeme použít jako technické cvičení: 4, 14

1. **Hermann Berens – Vivo**, i když je to úprava, jedná se o zajímavou prstovku.

2. a 3. **Carl Czerny – Vivace**, obě jsou pěkné pasážové krátké osmitaktové etudy (první je č. 9 z op. 821).

4. **Carl Hermann Döring – Allegro moderato**, etuda na unisono, je to spíš technické cvičení.

5. a 6. **Carl Czerny – Allegro**, obě jsou na procvičení chromatické stupnice v pravé i levé ruce (op. 821, č. 7 a 8).

7. **Stephen Heller – Allegro non troppo**, opět upravená romantická instruktivní etuda na repetované tóny.

8. **Klement Slavický – Moderato molto ritmico** z Dvanácti malých etud, na překládané akordy, vhodná a oblíbená jako přednesová skladbička i pro mladší žáky, střídá duoly a trioly.

9. **Carl Czerny – Vivo**, upravená etuda na procvičení skupinek, které zní jako vypsaná arpeggia.

10. **Stephen Heller – Andante grazioso**, procvičuje velký rozklad v pravé ruce v pomalém tempu.

11. **Carl Hermann Döring – Andante con espressione**, velmi romantická etuda s kantilénou v pravé ruce a doprovodem velkým rozkladem

v ruce levé, který se obtížně čte (střídání klíčů), pokud si neuděláme harmonický rozbor.

12. **Stephen Heller – Andante**, vícehlasá etuda v E dur, patří k těžším.

13. **Hermann Berens – Allegro**, etuda s vypsanými obaly.

14. **Carl Czerny – Moderato**, opět těžší etuda na polyrytmy 2:3, 3:2, 3:4 a 4:3. Použít po částech jako technické cvičení před skladbami, kde se tento technický problém vyskytuje.

15. **Carl Hermann Döring – Moderato**, etuda trochu připomíná Cramera, je potřeba velká ruka, aby nedocházelo k její fixaci.

16. **Carl Philippe Emanuel Bach – Allegro**, preludium, kdy se nám do jedné doby vejde bez vypočítávání devět dvaatřicetinových not. Vzhledem k označenému celému taktu bych volila pulzaci naznačenou v první variantě a cvičné provedení vynechala.

17. **G. Zak – Vivo,** nepříliš pěkná etuda na dvojhmatovou tokátovou techniku.[4]

18. **Klement Slavický – Allegro moderato** ze Dvanácti malých etud, střídání rukou s melodickou linkou v levé ruce a také střídání taktů (4/4 a 3/4). Spíše určená pro koncertní provedení.

Milé kolegyně a kolegové, pokud jste s notami v ruce dočetli až sem, věřím, že vám mé poznatky, zkušenosti a poznámky pomohou. Prosím, berte tento článek jako jeden z mnoha názorů, které se mohou vyskytnout mezi odbornou klavírní veřejností. Nemohu a ani nechci na závěr vypsat možné kombinace a postupy zadávání etud, které jsem nevyřadila. Opravdu je potřeba přistoupit k výběru odpovědně a individuálně podle povahy, schopností, píle a míry talentu každého jednotlivého žáka. Je důležité stále mít na paměti, že dětské instruktivní etudy by neměly být dlouhé, přehnaně obtížné nebo obsahující místa, na kterých se žák zastaví a klopotně je překonává. Měly by stále být zdrojem rozvoje klavírní techniky a skladbičkami, které děti baví. Těším se s vámi na příští setkání nad výběrem netradičních etud, které ráda zadávám svým žákům, i nad rozborem oblíbených sbírek romantických instruktivních etud i nejpoužívanějších opusů Carla Czerného.

▸ Martina Vlčková

4 V tomto případě se mi nepodařilo dohledat křestní jméno autora skladby.

Rubrika Hravý muzikant

Cesta ke klavíru – 2. díl

V září roku 2023 jsem dokončila Cestu ke klavíru. Cestu pro první krůčky začínajících klavíristů. Sešit se věnuje hudebním základům klavíristy a přináší relativní čtení not. Ještě před jeho dopsáním jsem věděla, že bude mít pokračování. V průběhu školního roku pak pomalinku a postupně vznikal 2. díl, jehož hlavním posláním je vstoupit do říše not. Učí poznávat vše, co k pochopení notového zápisu patří. Snažila jsem vytvořit svěží, moderní, praktickou koncepci, vhodnou pro začátečníky všech věkových kategorií. Vše je seřazeno systematicky, ale opět je zde možnost výběru a přeskakování dle potřeb a schopností konkrétních žáků. Noty lze používat zcela samostatně, nebo jako doplnění jiných oblíbených materiálů. Lze kombinovat i oba díly dohromady.

Vytvořila jsem si svoji vlastní koncepci – básničky, jednoduché skladbičky, improvizace, obrázky a úkoly.

Hlavní náplní tohoto dílu je **čtení not**. Vycházím z moderní metodiky čtení not v obou klíčích zároveň – od tónu c1 protipohybem, postupně přidávám další noty. Ze začátku velmi pomalu a vše se dostatečně procvičuje. Později, když už je čtení not více zautomatizované, nové noty přibývají téměř bez povšimnutí. Vše je přirovnáno k vláčku, kte-
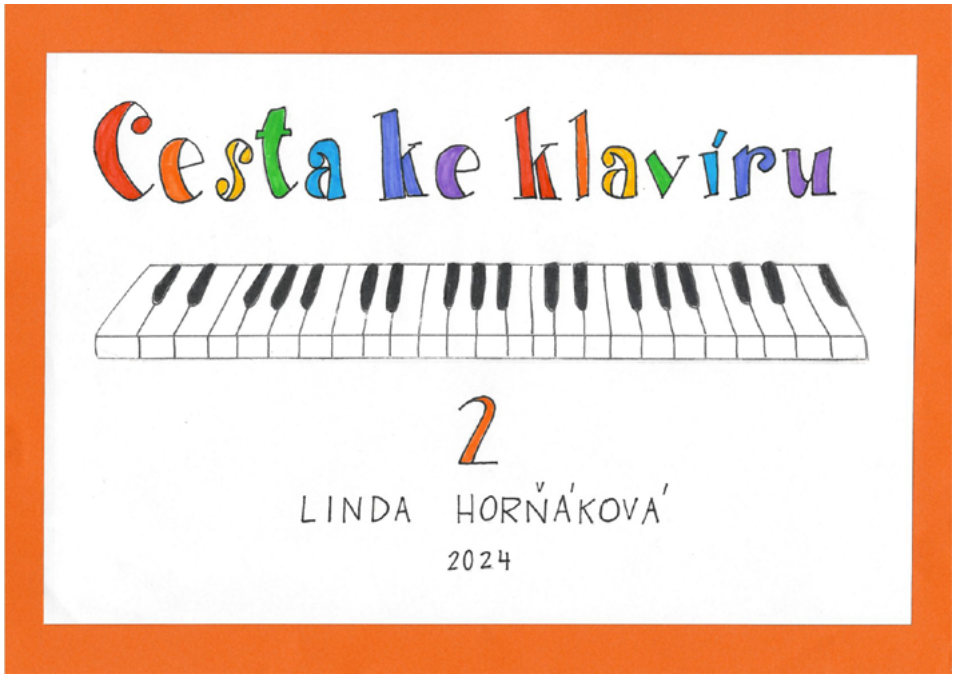
rý projíždí notovou osnovou. Notová osnova je nádraží a vede přes ni hudební cesta. Při čtení not je důležité číst noty ve skladbě jako celek. Vnímat text po motivech, frázích. Učíme děti postup „vidím – slyším – hraji." Tedy noty nejprve slyší vnitřním sluchem a potom je teprve přenášejí na klávesy. Pracujeme s představou a tu zhmotňujeme na klavíru. Každá skladbička nám k tomu dává spoustu prostoru. Hrajeme s lehkostí, radostí a energií.

Možná vám někde budou chybět prstoklady, dynamika, obloučky nebo pedál. Záměrně jich do not píšu méně. Povídejte si s dětmi o skladbě, o její náladě, zkuste si vymyslet vlastní prstoklady nebo dynamiku. Tím děti aktivně zapojíte a zároveň je naučíte o skladbě **přemýšlet**.

Součástí sešitu jsou i jednoduché **improvizace**. Děti je mají velmi rády. Tvořte, bavte se, vymýšlejte si své vlastní.

Vše je opět děláno **ručně** – noty, úkoly i obrázky, z nichž některé je potřeba domalovat. Může se stát, že noty nejsou úplně stejně velké, sem tam putuje notová osnova trochu z kopce nebo do kopce. Může se vloudit nepřesnost i malá chybička. Ze zkušenosti s dětmi vím, že s tímto nemají žádný problém. Naopak, noty jsou blíž jejich vidění světa. Samy si pak zkouší vytvořit svoje básničky, obrázky, melodie. Ručně to přece zvládnou taky. Do not si malujte, dopisujte, tvořte.

K mnoha skladbičkám jsem napsala **básničku**, která je úzce propojená s probíranou látkou, souzní s charakterem skladbičky, a následně je zhudebněna. Např. ve skladbičce „Lenochod" se děti seznamují s korunou. Lenochod jde přece pomalu, občas se zastaví, zdřímne si. Ve skladbičce „Medvědí tanec" potkáme akcent, když medvěd vášnivě tančí a dupe. Vše je vytvořeno tak, aby se dětská fantazie rozehrála naplno. Básnička dětem také velice pomáhá orientovat se v rytmické složce, bez složitého počítání. Rozděluje melodický proud na fráze. Podporuje přirozenou pulzaci, podobně jako v řeči. Společně s dětmi si ji zpíváme, čímž se krásně prozpíváme melodií. Text básničky vždy přesně souzní s melodií skladbičky. Pod notami je napsaný jen v případě, že je ke skladbičce přidaný akordický doprovod.

Otázku **rytmu** detailně nerozebírám. Vkládám opět jako přílohu rytmické domečky, jejichž pravidelným používáním se děti logickou formou s rytmem dobře seznámí a vše si procvičí. Nechávám na vás, jak s dětmi budete k rytmu přistupovat. Můžete počítat, používat pomocné rytmické slabiky, texty skladbiček. Řeším i složitější rytmické útvary – synkopu, triolu, tečkovaný rytmus. Vše si děti procítí a s textem zvládnou lehce zahrát. Na vás už nechávám další vysvětlení, pokud uznáte za vhodné. Domnívám se však, že u hodně malých dětí je důležitější rytmický prožitek, propojení s textem.

Již zmíněné **akordické doprovody** jsou určeny pro učitele, rodiče nebo starší žáky. Nejsou u všech skladbiček, ale podle potřeby si je můžete sami vytvořit. Vybízí ke kreativitě a podporují společný hudební zážitek. Doprovody volte podle svých schopností, můžete samozřejmě volit jiné akordy, jinou harmonii a používat různé stylizace. Durový akord označuji velkým tiskacím písmenem, mollový pak malým tiskacím písmenem.

Vše je vytvořeno velice citlivě s ohledem na dětskou duši a na její potřeby, propojeno **s emocemi, s představou, s náladou**. Věřím, že se dílo podařilo, práce se sešitem vás bude bavit a pomůže vám s budováním pevných hudebních základů a hluboké lásky k hudbě.

Hodně radosti na vaší Cestě ke klavíru!

▸ Linda Horňáková

▸ *Poznámka redakce: Druhý díl Cesty ke klavíru představila paní Linda Horňáková na své přednášce v MC 23. března 2024. Tuto školu i další materiály do klavírní výuky je možné objednat na: www.hravymuzikant.cz*

Autorka článku Linda Horňáková vystudovala hru na klavír na brněnské konzervatoři ve třídě Mgr. Marie Kühnové. Třináct let pedagogicky působila v SZUŠ Mgr. Radmily Chmelové v Brně. Momentálně učí hru na klavír v ZUŠ ve Bzenci a v Hodoníně. V Metodickém centru JAMU absolvovala kurzy č. 1 a 2.

Nakladatelství JAMU

Písňová tvorba Fanny Mendelssohn Hensel

Občas si otevřu webové stránky Nakladatelství JAMU a zajímá mne, zda pro nás klavíristy vyšla nějaká nová knížka. Knihy věnované tvorbě Fanny Mendelssohn Hensel jsem si všimla již dříve, jen mne nenapadlo, že se může tematicky vztahovat také ke klavírní tvorbě.

Písně beze slov Felixe Mendelssohna-Bartholdyho znají všichni klavíristé, ale že klavírní písně psala i jeho starší sestra Fanny Mendelssohn Hensel, to si troufám říci, že všeobecně známo není. Já osobně jsem tuto informaci zaznamenala na jednom semináři a poté jsem si ze zvědavosti knihu o Fanny Hensel objednala.

V předmluvě poměrně rozsáhlé publikace se autorka knihy, klavíristka a cembalistka Elena Pokorná, zamýšlí nad svou cestou k této dosud opomíjené skladatelce, o jejíž skladby v posledních letech vzrůstá v zahraničí nebývalý zájem.

První kapitola se v širším kontextu zabývá prostředím, ze kterého Fanny Hensel vzešla a které formovalo její hudební tvorbu (politická situace a hudební život Berlína v 18. a 19. století, specifika berlínské židovské komunity, berlínské salóny 18. a 19. století).

Druhá kapitola podrobně líčí životopis skladatelky od jejího narození v Hamburku v roce 1805. Zabývá se jejím dětstvím v Berlíně, získáním prvotřídního soukromého vzdělání včetně hudebního, výukou klavíru, komponováním (spojeným s dobovými předsudky vůči umělecké tvorbě žen), ale i jejím sňatkem a rodinným životem s malířem Wilhelmem Henselem, až po náhlou smrt v roce 1847.

Rozsáhlá třetí kapitola je věnována písním pro sólový hlas, které tvoří převážnou část díla skladatelky. Jednotlivé kapitoly zachycující dějiny německé písně, vývoj písňového stylu Fanny Hensel a zajímavé srovnání zpracování jednoho textu písně více autory. Kapitoly jsou proloženy notovými ukázkami i příklady autografů.

Pro klavíristy je stěžejní čtvrtá kapitola věnovaná písním pro klavír. Charakteristické znaky písní beze slov Felixe Mendelssohna-Bartholdyho a klavírních písní Fanny Hensel mají pravděpodobně původ v jejich dětství. Spolu objevovali hudební svět, byli formováni stejnými pedagogy. Autorka ve čtvrté kapitole knihy popisuje vývoj celého klavírního díla Fanny Hensela a podrobně rozebírá cyklus Vier Lieder für das Pianoforte op. 8 (vydáno v roce 1850 jako první posthumní dílo skladatelky).

Pátá kapitola se zaměřuje na interpretaci jejích písní vokálních i klavírních na základě jejích kompozičních principů.

Další části knihy přinášejí rozsáhlé doplňující informace – soupis Mendelssohnovských společností, vydání a katalogizaci děl Fanny Hensel, přílohu s kompletním chronologickým seznamem díla (celkem 466 skladeb), soupis vydaných děl a notovou přílohu včetně ukázek autografů.

▸ Miroslava Raková

▸ *Autorka článku Mgr. BcA. Miroslava Raková vystudovala hru na klavír na Konzervatoři v Teplicích, magisterské studium Učitelství pro ZUŠ na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích a bakalářské studium Klavírní pedagogiky na HF JAMU v Brně ve třídě prof. Aleny Vlasákové. V roce 1991 založila a do roku 1999 vedla Soukromou ZUŠ v Litvínově. Nyní pedagogicky působí v ZUŠ v Jirkově. Je autorkou překladu 2. dílu německé klavírní školy B. Schwedhelm Klavierspielen mit der Maus. V MC JAMU je v současné době posluchačkou kurzu č. 4. Od roku 2016 působí jako šéfredaktorka časopisu Pianissimo.*

Konzervatoř Brno

PIANO QUADRIANNALE 2024

Reciproční koncerty, které už řadu let pořádáme společně s klavírními odděleními konzervatoří v Praze, Ostravě a nově i v Bratislavě, přinášejí obohacení a osvěžení do našich rutinních dnů. Letos jsme se ale rozhodli iniciovat rozsáhlejší akci – společné setkání čtyř moravských konzervatoří na půdě naší domovské Konzervatoře Brno. Setkání jsme nazvali Piano Quadriennale 2024 s očekáváním, že po uspořádání podobného projektu v příštích letech dalšími zúčastněnými školami se po čtyřech letech opět setkáme v Brně.

Projekt se uskutečnil 10. dubna 2024 a jeho program byl zaměřen k Roku české hudby. Dopoledne bylo věnováno přednášce prof. MgA. Jana Jiraského, PhD. na téma Klavírní tvorba Bedřicha Smetany, jako vždy skvěle podané, plné zajímavých souvislostí a někdy i nečekaných odhalení. Jen škoda, že čas určený na přednášku tak brzy vypršel.

Odpoledne pak vyplnil koncertmaraton, jehož se aktivně zúčastnili studenti klavírních oddělení ostravské, kroměřížské, olomoucké a brněnské konzervatoře. V programu, sestaveném z 90 procent z české hudby, se představili studenti všech ročníků. Zazněla řada skladeb Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů, Vítězslava Nováka, Josefa Suka, Roberta Hejnara, ale také Fryderyka Chopina a Claude Debussyho.

Závěr celé akce patřil diskusi zúčastněných pedagogů a studentů a zhodnocení výkonů mladých klavíristů prof. Jiraským.

Společně strávený den ukázal, že vzájemné vazby, debaty, inspirace, prolínání i mnohotvárnost názorů mají pro nás neocenitelný význam.

Už teď se těšíme na setkání příští rok v Olomouci!

▸ Renata Bialasová

▸ *Autorka článku Mgr. Renata Bialasová absolvovala hru na klavír na Konzervatoři Brno ve třídě Mgr. Josefy Hlouškové a poté VŠMU v Bratislavě ve třídě doc. Evy Fischerové. Od roku 1988 vyučuje hru na klavír na Konzervatoři Brno. Deset let korepetovala na smyčcové katedře JAMU. V rámci Klubu moravských skladatelů organizuje festivaly Dny mladých interpretů. Podílí se na organizaci každoročního projektu Brněnské klavírní mládí, společném koncertě vybraných žáků brněnských ZUŠ a studentů konzervatoře.*

Koncerty

Brněnské klavírní mládí 2024

„Mládí není období života, ale duševní stav." J. W. Goethe

Jako každoročně, i letos nabídku brněnských koncertních událostí časného jara ozdobil již sedmnáctý ročník Brněnského klavírního mládí, a tak se 5. 3. 2024 v sále Besedního domu sešli na pódiu a také v hledi-

šti klavíristé mladí věkem i duchem, klavírní pedagogové všech stupňů brněnských škol, studenti konzervatoře a JAMU, hojně podporováni svými nejbližšími, přáteli a obdivovateli klavírního umění. Akci pořádá spolek Arete s podporou Konzervatoře Brno, Statutárního města Brna, Nadace Leoše Janáčka a samozřejmě brněnských Základních uměleckých škol, jejichž účast je pro úspěch takové akce klíčová.

Na pódiu Brněnského klavírního mládí se setkávají zástupci nejmladší pianistické generace a nastupujících profesionálních umělců z řad studentů Konzervatoře Brno. Vystoupení v inspirativním prostředí je pro všechny důležitou motivací k co nejlepším výkonům a zároveň odměnou za jejich dlouhodobé cílevědomé úsilí. Výběrová přehrávka, která se koná v koncertním sále brněnské konzervatoře, láme každým dalším rokem rekordy v počtu zájemců. Mnoho z účastníků minulých ročníků pokračuje ve studiu na konzervatořích a akademiích a někteří z nich již pedagogicky působí na brněnských Základních uměleckých školách a přivádějí na pódia své vlastní žáky.

Skutečnost, že stále přibývá dětí a mladých lidí, kteří jsou ochotni věnovat svůj čas a zájem hudbě a kultivování své osobnosti, nám dává naději, že klavíristé jako druh nejsou určeni k zániku a že tu i v budoucnosti budou lidé usilující o to, aby se umění nedostávalo na okraj zájmu, ale bylo důležitou a podporovanou součástí společnosti.

A kdo se letos publiku Brněnského klavírního mládí představil?

Na úvod všechny rozněžnila nejmladší interpretka **Sandrine Petrová** (ZUŠ F. Jílka) oblíbenou Beethovenovou perličkou klasického repertoáru – Pro Elišku. V pestrém a pro osobnosti mladých pianistů vhodně zvoleném repertoáru zaujali **Nikolas Domský** (ZUŠ Orchidea), **Karolína Spoustová** (ZUŠ P. Křížkovského), **Lada Kružíková** (ZUŠ Veveří), **Šimon**

Gryc (ZUŠ V. Kaprálové), **Nela Nečasová** (ZUŠ P. Křížkovského), **Hana Graffová** (ZUŠ Orchidea), **Filip Antl** (ZUŠ V. Kaprálové).

Tradičně zazněla hudba Leoše Janáčka: v třetí části klavírního cyklu V mlhách publikum oslovila **Štěpánka Langhammerová** (ZUŠ F. Jílka) a první část stejného cyklu jsme měli možnost vyslechnout na závěr koncertu v barevně bohatém podání Mateje Šabíka.

V mozaice klavírních děl různých stylových období pokračovali v první půli večera **Karolína Šímová** (ZUŠ P. Křížkovského), **Martin Grégr** (ZUŠ Veveří), **Martin Tardon** (ZUŠ F. Jílka), **Pavel Pech** (ZUŠ PhDr. Z. Mrkose), **Sofia Elena Hybášková** (ZUŠ Veveří). Tuto část uzavřel svým kultivovaným výkonem **Tomáš Kalousek** (ZUŠ J. Kvapila).

Druhou polovinu koncertu otevřela lyrickým a zvukově inspirujícím výkonem v Petrarkově sonetu č. 47 F. Liszta posluchačka druhého ročníku konzervatoře **Kateřina Kroutilová**. V následující řadě profesionálních výkonů měli posluchači možnost obdivovat **Amálii Vlčkovou** (ZUŠ Orchidea), **Reginu Mládkovou** (ZUŠ J. Kvapila), **Elišku Houskovou** (ZUŠ PhDr. Z. Mrkose) a **Martina Bajera** (ZUŠ V. Kaprálové). Na závěr letošního koncertu Brněnské klavírní mládí zazářil jeden z nejslibnějších talentů nastupující pianistické generace, student posledního ročníku konzervatoře **Matej Šabík**. Laureát několika klavírních soutěží ozdobil závěr večera (kromě již zmíněné skladby L. Janáčka) umělecky zralou interpretací Chopinovy Balady f moll op. 52.

Na závěr je třeba poděkovat všem tvůrcům a organizátorům tohoto projektu, pogratulovat mladým klavíristům k jejich výborným výkonům a ocenit práci pedagogů, kteří je připravili na vysoké profesionální úrovni. V neposlední řadě patří velký dík rodinám, jejichž zázemí je pro růst mladých talentů nezbytné.

Doufejme ve šťastné shledání při dalším ročníku Brněnského klavírního mládí 2025!

▸ Krista Střítecká

▸ *Mgr. Krista Střítecká vystudovala klavírní hru na brněnské konzervatoři pod vedením prof. Václava Šeffla a na JAMU ve třídě prof. Inessy Janíčkové. Od roku 1995 je její profesní život spjat s Konzervatoří Brno, kde se nejprve věnovala klavírní spolupráci se studenty smyčcového oddělení. V současné době je interní pedagožkou klavírního oddělení a vyučuje hru na klavír jako hlavní obor, komorní hru a seminář umělecké praxe.*

Soutěže a přehlídky

Ohlédnutí za soutěží ZUŠ

Vážené a milé kolegyně a kolegové,

máme za sebou školní rok, ve kterém mnozí z nás věnovali spoustu času a energie přípravě žáků na soutěž vyhlašovanou Ústřední uměleckou radou ZUŠ České republiky, věnovanou hře na klavír a hře v klavírním duu. Ušli jsme dlouhou cestu, která tuto soutěž provází a která ji činí na jedné straně přístupnou velkému množství dětí, ale zároveň jde množstvím postupových kol o soutěž nejtěžší, neboť soutěžící musí prokázat své umění vícekrát v delším časovém horizontu.

Když jsme na klavírní sekci ÚUR tvořili soutěžní podmínky pro tento ročník, byli jsme v naprosté shodě, že snížíme jak dolní tak horní hranici časového limitu a ponecháme osvědčené podmínky, co má obsahovat soutěžní repertoár. Jsem přesvědčena, že naše rozhodnutí bylo ku prospěchu věci, a jsem ráda, že naprostá většina klavírních pedagogů zapřemýšlela o výběru programu a podmínky soutěže respektovala. Někteří podmínky nerespektovali, budeme muset tedy při vyhlašování příštího ročníku být důslednější a podmínky více konkretizovat. Zároveň považuji za správné nechat prostor i pro klavírní dua. Moc jsem si přála, aby znovuzrozená kategorie dopadla dobře a v ústředním kole mohla porota slyšet krásné výkony. Jsem ráda, že mé naděje se naplnily.

Měla jsem celou cestu soutěže možnost pozorovat i prožívat s vámi všemi. Ať se jednalo o dotazy k výběru repertoáru, účast v porotách okresních či krajských kol, kde pro mne bylo ctí obdržet pozvání, až po čtyři finální dny ústředního kola, které naprosto dokonale zorganizovalo klavírní oddělení ZUŠ Taussigova Praha 8 ve dnech 25. – 28. dubna 2024. Čtyři dny strávené s porotou, složenou z mimořádných pedagogických i interpretačních osobností české klavírní školy v čele s profesorkou Alenou Vlasákovou, byly pro mne obrovským vzdělávacím i lidským zážitkem, který bych přála každému z vás. Byly pro mne zároveň motivací pracovat pro vás jako předsedkyně sekce ještě více a přesvědčovat všechny, že život klavírního pedagoga není jen o soutěžích, ale především o dovedení žáka k čiré radosti z tvoření hudby a lásce k ní po celý život. Ta nelíčená radost dětí při vyhlašování výsledků a rozzářené oči všech pedagogů v ústředním kole, včetně dojetí mnohých z nich, jimž porota s velkým obdivem k rozsahu a kvalitě jejich práce udělila ocenění, učinilo ze soutěžního klání velký čtyřdenní klavírní svátek.

Vážené kolegyně a kolegové, děkuji ještě jednou vám všem za čas, který jste letošnímu ročníku soutěže věnovali jako organizátoři všech kol a tajemníci porot – před vámi klobouk dolů, tato práce je obtížná a náročná a bez vaší ochoty uspořádat jednotlivá kola by práce pedagogů, kteří připravili své žáky, jak nejlépe uměli, nevedla k ničemu. Moc si vaší práce a ochoty vážím.

Vím moc dobře, že jen malá část dětí, které přivedou rodiče do výuky klavíru, a které na své cestě projdou sítem mnoha dětských soutěží, bude v budoucnu profesionálními klavíristy. K tomu je potřeba nejen velké hudební nadání, neutuchající píle a psychická odolnost, zdravé rodinné zázemí, ale hlavně vyzrálá osobnost kvalitního a neustále se vzdělávajícího pedagoga. Je jich mezi námi opravdu hodně a bylo by moc dobře, kdyby jejich řady rozšiřovali i mladí kolegové, kteří přicházejí do praxe naplnění vědomostmi ze škol. Zkusme je ve školách přivítat s radostí a pomoci jim překonat počáteční pedagogickou nezkušenost tak, aby nezahořkli hned v počátku, aby byli chtiví dalšího vědění a aby se nedali odradit „neúspěchem“ v prvním okresním kole soutěže, do kterého připraví své žáčky.

Pro příští ročník provedeme některé změny ve vyhlášení v obou soutěžních kategoriích. Všechny poznámky, nápady a inspirace jsem si poctivě zapsala, na sekci je projednáme a včas klavírní veřejnost se změnami seznámíme. Věřím, že úpravy budou citlivé a ku prospěchu věci. Věřím také, že si všichni nové soutěžní podmínky přečteme včas a nezpůsobíme už nikdy žádnému dítěti v žádném kole psychickou újmu, kdy se po hodinách poctivé práce dozví, že vlastě je všechno špatně a dostane pouhý Diplom za účast, protože nedodrželo stanovený soutěžní program nebo hrálo pod závaznou spodní hranici časového limitu.

I když nemohou všichni dokráčet až do ústředního kola, přeji vám všem radost ze všech úspěchů, kterých jste na této dlouhé cestě dosáhli. Ať vás povzbudí k dalšímu klavírnímu spoluvytváření radosti z hudby s vašimi žáky. A nebojte se přijet poslouchat soutěžní kola, i když vám na nich vaši žáci nehrají. Přijde inspirace i vědění, co která porota slyší a oceňuje, a zároveň načerpáte nápady ze studnice klavírní tvorby, která je bezedná.

▸ BcA. Martina Vlčková
předsedkyně Klavírní sekce ÚUR ZUŠ ČR, pedagog ZUŠ Střezina Hradec Králové

▸ *Autorka článku BcA. Martina Vlčková vystudovala Konzervatoř v Pardubicích obor hra na klavír ve třídě prof. Aleny Vlasákové. Po studiích na konzervatoři se vzdělávala v Metodickém centru HF JAMU Brno. V roce 2013 se stala jedním z prvních absolventů bakalářského oboru Klavírní pedagogika na HF JAMU Brno, kde studovala s vyznamenáním ve třídě prof. Aleny Vlasákové. Je mj. autorkou překladů metodických materiálů pro výuku začátečníků (A. Ljochina: „Cesta do země intervalů“) a překladu ruské klavírní školy „Puť k muzicírovaniju“ D. Barenbojma, kterou doplnila o pracovní listy. Od roku 2019 je předsedkyní klavírní sekce ÚUR ZUŠ České republiky. Věnuje se instruktivním etudám a práci na klavírní technice žáků ZUŠ a své metodické i praktické zkušenosti předává klavírním pedagogům formou přednášek a seminářů.*

Za Beethovenem do Teplic

Brno má svého Mozarta, Teplice zase Beethovena. Oba tito hudební velikáni mají klavírní příznivce, kteří chtějí blíže poznat jejich hudbu. Brněnská Mezinárodní soutěž AMADEUS určená mladým pianistům do 15 let má již třicetiletou tradici.

Neméně významné a pevné místo mezi klavírními soutěžemi zaujímají Beethovenovy Teplice. Letošní 9. ročník této klavírní soutěže proběhl v prostorách teplické konzervatoře ve dnech 16. a 17. března (soutěž pořádá Konzervatoř Teplice ve spolupráci se ZUŠ Teplice za podpory Ústeckého kraje).

Možná si některý z účastníků klavírní soutěže zpříjemnil pobyt v Teplicích a vydal se po stopách skladatele, jehož jméno soutěž nese a jehož duch je ve městě dodnes přítomen. Beethoven pobýval v teplických lázních v letních měsících roku 1811 a 1812. Do Teplic přijel jako pacient s vážnými chorobami (na doporučení doktora Malfattiho) a doufal, že se v českých lázních zlepší jeho velmi nepříznivý fyzický i duševní stav.

Beethovenovo jméno dnes nese nejslavnější a nejstarší teplická lázeňská budova. V Lázeňském domě Beethoven je pro návštěvníky jako připomínka Beethovenových pobytů v Teplicích připraveno Deset

Foto Jakub Málek

zastavení s Beethovenem. Prezentace vztahující se k Beethovenově lázeňskému pobytu je dostupná i na webových stránkách lázní.

https://www.lazneteplice.cz/o--beethovenovi/

Pokud půjdeme dále po stopách skladatele, určitě se na chvilku zastavíme u Lázeňského domu Zlaté slunce, ve kterém Beethoven bydlel v roce 1812 a kde na fasádě u vstupu nalezneme pamětní desku s nápisem.

Při svém prvním lázeňském pobytu v roce 1811 Beethoven pobýval a tvořil v domě, v jehož prostorách se dnes nachází Café Restaurant Beethoven, které nás osloví svou atmosférou. Stěny restaurace pokrývají Beethovenovy partitury z děl, která skladatel tvořil právě v Teplicích.

Během svých pobytů v lázních se Beethoven kromě léčení účastnil i společenského života. V průběhu 19. století opakovaně navštěvovaly teplické lázně významné osobnosti a z tohoto důvodu se pravděpodobně v té době začalo Teplicím říkat Malá Paříž. Při své druhé návštěvě v roce 1812 se Beethoven poprvé setkal s Johannem Wolfgangem Goethem.

V Teplicích skladatel také hojně komponoval. V roce 1811 zde pracoval na Symfonii č. 7 a věnoval se předehrám Král Štěpán a Zříceniny athénské. Během pobytu v roce 1812 psal Symfonii č. 8 a skicoval vrcholnou 9. symfonii.

V domě Zlaté slunce v červenci 1812 Beethoven napsal své legendární dopisy, později nazvané „Nesmrtelné milence“. Dodnes není jasně do-

loženo, kdo byla ona nejmenované žena, které byly neodeslané dopisy určeny.

Ludwig van Beethoven pobýval v teplických lázních v letech své největší skladatelské slávy a tvořil zde svá vrcholná díla. Velkou poctou hudebnímu velikánovi je každoroční Hudební festival Ludwiga van Beethovena, měsíční cyklus koncertů na počest bývalého lázeňského hosta.

Po boku hudebního festivalu stojí Beethovenova klavírní soutěž, která se každoročně připojuje k oslavě klavírního díla tohoto génia světové hudby.

Ani letošní devátý ročník nebyl výjimkou. Skladby mladých klavíristů ve věku od osmi do dvaceti tří let byly krásnou oslavou dvoustého výročí premiéry Beethovenovy 9. symfonie, které připomněla v úvodním textu soutěžního katalogu zástupkyně ředitelky teplické konzervatoře PhDr. Jitka Neumann Žižková, Ph.D. Benefitem pro soutěžící byl nový klavír v koncertním sále školy.

Jako již tradičně měli soutěžící možnost v prvních dvou kategoriích kromě Beethovenových skladeb vybírat i z repertoáru dalších klasicistních autorů. Zazněla tak díla W. A. Mozarta, J. Myslivečka, A. Diabelliho, F. X. Duška, M. Clementiho, J. Haydna, J. K. Vaňhala a J. A. Bendy. Již od první kategorie bylo zastoupeno i Beethovenovo dílo – Romance, Pro Elišku, Šest variací na švýcarskou píseň, Devět variací c moll, Bagately op. 33 č. 1 a 3, Bagately op. 119 č. 3 a 8, Bagately op. 126 č. 2, 3, a 4, Sonáta f moll op. 2 č. 1, Sonáta A dur op. 2 č. 2, Sonáta C dur op. 2, č. 3, Sonáta G dur op. 49 č. 2, Sonáta c moll op. 13, Sonáta G dur op. 14 č. 2, Sonáta c moll op. 10 č. 1, Sonáta D dur op. 10 č. 3, Sonáta G dur op. 31 č. 1, Sonáta d moll op. 31 č. 2, Sonáta Fis dur op. 78, Sonáta Es dur op. 27 č. 1, Sonáta f moll op. 57, Sonáta C dur op. 53. Soutěžící byli rozděleni do šesti věkových kategorií. Kromě skladeb období klasicismu byl repertoár doplněn libovolným programem dle vlastního výběru do výše požadované minutáže.

Porota soutěže pracovala v čele s předsedkyní prof. MgA. Alenou Vlasákovou (HAMU Praha, JAMU Brno). Dalšími členy poroty byli prof. MgA. František Malý (HAMU Praha), doc. MgA. Lukáš Klánský, Ph.D. (HAMU Praha), Mgr. Hana Tölgová (Konzervatoř Teplice) a Mgr. Jana Turková (Konzervatoř Pardubice).

Mezi soutěžící byly rozděleny první, druhé a třetí ceny a čestná uznání. Výsledková listina je dostupná na webových stránkách Konzervatoře Teplice.

https://www.konzervatorteplice.cz/verejnost/souteze-a-prehlidky/letosni/beethovenovy-teplice-2024

Držitelé prvních cen vystoupili na Koncertě vítězů 17. března.

Jeden soutěžní den jsem strávila v sále teplické konzervatoře jako posluchač a celá soutěž na mne zapůsobila jako místo příjemného setkání interpretů, pedagogů a všech příznivců a milovníků klavírní hudby.

O zhodnocení letošního ročníku jsem požádala předsedkyni poroty prof. MgA. Alenu Vlasákovou a za organizátory soutěže Mgr. Hanu Tölgovou.

▸ Miroslava Raková

Devátý ročník Beethovenových Teplic byl opět reprezentován hojnou účastí soutěžících, vysokou úrovní jejich výkonů a obdivuhodnou prací pedagogů, kteří účastníky připravili. Zároveň posloužil jako místo přátelských setkání soutěžících a kolegiálních kontaktů mezi pedagogy. Každý účastník byl odměněn diplomem se svou fotografií u klavíru při soutěžním výkonu. Četná ocenění poroty jistě přinesla soutěžícím radost a další impuls na cestě do vyšších pater klavírního umění. Koncert vítězů se stal vyvrcholením svátku hudby, kterým je tato soutěž už od svého počátku. Absolutní vítězka Eliška Tkadlčíková již tradičně získala krásné zpodobnění Beethovena ve skleněném artefaktu.

Pokud nahlédnete do výsledkové listiny, najdete tam jména mladých klavíristů již známá, ale i jména těch, kteří okusili soutěžní pódium poprvé. Nový klavír i akustika sálu jsou velmi příhodné pro možnost posouzení všech nuancí soutěžních výkonů. Porota projevila empatii a snahu ocenit každého, kdo na pódiu prokázal interpretační schopnosti a byl příslibem do budoucích let svým talentem i zvládnutím nemalých nároků hraných skladeb.

Velký dík patří Konzervatoři a ZUŠ v Teplicích, jejichž organizační zajištění soutěže bylo perfektní. Uvědomujeme si, kolik nezištné práce a času za tím stálo. Všem, kdo se podíleli na jejím průběhu, patří vděčnost a uznání soutěžících, jejich pedagogů i poroty.

Věřím, že příští, jubilejní ročník soutěže bude inspirovat k hojné účasti ze strany co největšího okruhu ZUŠ, konzervatoří i vysokých škol. Pokud se soutěžícím podaří zvolit obtížnost repertoáru, která umožní dostát technickým i obsahovým nárokům hraných skladeb, a přinesou si s sebou své nadšení, odvahu a touhu po úspěchu, pak budou mít šanci získat vytoužená ocenění. Přijeďte tedy do Teplic s Beethovenovou hudbou a za poznáváním významné tradice Beethovenových pobytů. Připojte se k těm, kdo směřují v jeho stopách ke sbližování lidí v ideálu dobra a sounáležitosti prostřednictvím hudby.

▸ Alena Vlasáková

Klavírní soutěž Beethovenovy Teplice oslaví příští rok už 10. výročí vzniku tohoto hudebního klání. Tehdy začala tradice setkávání lidí, kteří mají rádi klavírní hudbu, a zvláště pak hudbu L. van Beethovena. Myšlenka uspořádat klavírní soutěž se zaměřením na Beethovenův odkaz vznikla na půdě konzervatoře Teplice. Chtěli jsme nalákat klavíristy v rozmezí od 8 do 18 let, aby se soustavněji věnovali Beethovenovu klavírnímu dílu. Později jsme rozšířili počet kategorií z 5 na 6, aby se mohli zúčastnit i studenti starší, a to až do 23 let.

Soutěž se za těch téměř deset let vyprofilovala do úrovně náročné soutěže, do které se hlásí často žáci ZUŠ uvažující o profesionálním studiu. V nejvyšší kategorii se, kromě

studentů konzervatoří, prezentují i studenti vysokých škol jako je AMU v Praze.

Tradiční závěrečný koncert vítězů nabídl i v letošním 9. ročníku přehlídku výborných výkonů, které potvrzují stále stoupající úroveň jak malých, tak starších a zkušenějších klavíristů. Organizátoři se každý rok snaží, aby vše proběhlo ke spokojenosti všech zúčastněných. Z ohlasů soutěžících i posluchačského auditoria máme radost, když slyšíme, že atmosféra soutěže je přátelská a příjemná.

Po celou dobu od prvních ročníků soutěže je spolehlivým garantem objektivního hodnocení předsedkyně poroty, paní profesorka Alena Vlasáková z HAMU Praha a JAMU Brno. Vždy se snaží podporovat a motivovat soutěžící v jejich úsilí a dává jim rady a ponaučení, jak pokračovat v dalším studiu hudby.

Již teď se těšíme na jubilejní 10. ročník a doufáme, že přiláká hodně účastníků. Společně pak budeme moci prožít opět krásný březnový víkend plný zajímavých a obdivuhodných výkonů.

▸ Hana Tölgová

7. ROČNÍK MEZINÁRODNÍ SOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKY PIANOFORTE PER TUTTI ANEB KLAVÍR PRO VŠECHNY

7. ročník Mezinárodní soutěžní přehlídky PIANOFORTE PER TUTTI se konal 11. a 12. dubna 2024 jako vždy v Piaristickém klášteře ve městě Příbor. V předchozích ročnících byla přehlídka určena pouze pro české účastníky. Zájem o účast projevili i soutěžící z Polska, a proto má soutěžní přehlídka od letošního roku již mezinárodní rozměr.

Zájem soutěžících byl opět velký, čehož si velice vážíme. Příjem přihlášek jsme otevřeli 1. března 2024 v 7:00 hod. a již v 8:15 hod. byla kapacita soutěžní přehlídky zaplněna, lépe řečeno přeplněna. Přijali jsme 151 přihlášek se 171 soutěžícími, a to nejen ve hře sólové, ale i čtyřruční a víceruční.

Výkony soutěžících hodnotila pětičlenná **porota**. Předsedou poroty byl prof. MgA. Jan Jirasko, Ph.D. Dalšími členy poroty pak doc. MgA. Eliška Novotná (1. den ji zastupoval Mgr. Lukáš Michel, Art.D.), MgA. Martin Fišl, MgA. Michal Zátopek a Mgr. BcA. Lenka Ručková.

Soutěžící, kteří porotu mimořádně zaujali, obdrželi kromě **Zlatého pásma i Diplom za mimořádný interpretační výkon**. Byli to: Liv Přidalová (2. kat.), David Kamiński (3. kat.), Ema Karafiátová (4. kat.), Oliver Přidal (5. kat.), Štěpán Novotný (6. kat.), Tomasz Jasek (9. kat., Polsko). Liv Přidalová a Oliver Přidal soutěžili i ve **čtyřruční hře**, kde získali rovněž Diplom za mimořádný interpretační výkon. Porota také udělila řadu **ocenění za vynikající provedení skladeb**. Z mnoha ocenění uvádím v kategorii čtyřruční hry Ocenění poroty za provedení skladby Edvarda Griega Norský tanec op. 35, č. 2 Gabriele Mimrové a Leoně Berné (5. kat.). Podrobnější informace o cenách naleznete na webových stránkách soutěžní přehlídky.

Pedagogická ocenění získaly pedagožky: Izabela Grzybek, Oldřiška Honsová a Ludmila Uhlířová. Toto ocenění uděluje porota těm pedagogům, jejichž žáci získali na soutěžní přehlídce tři a více Zlatých pásem.

Novinkou od 6. ročníku je **Koncert vítězů,** který je sestaven z nahrávek soutěžních výkonů oceněných Zlatým pásmem. **Koncert vítězů 7. ročníku Pianoforte per tutti 2024** naleznete na kanálu Youtube pod tímto názvem nebo přímo na našem kanálu **Pianoforte per tutti**. Nahráváním soutěže jsme vyšli vstříc přání mnoha soutěžících. Kromě Koncertu vítězů, který je na Youtube, si mohou objednat i výkony dalších soutěžících.

Mnoho soutěžících, jejich rodičů a učitelů mi sdělilo, že se jim naše soutěžní přehlídka moc líbí a že na ni rádi jezdí. Proto již teď všechny srdečně zvu na další **8. ročník Pianoforte per tutti aneb klavír pro všechny**, který se pravděpodobně

bude konat 10. a 11. dubna 2025 (termín rezervace sálu je zatím v jednání). Těšíme se na Vaši účast.

▸ Lenka Ručková

Podrobnější informace o soutěžní přehlídce naleznete na:

www.soutezpianoforte.cz

▸ Autorka článku Mgr. BcA. Lenka Ručková vystudovala hru na klavír na Konzervatoři Brno u MgA. Hany Pelikánové a obor Klavírní pedagogika na JAMU v Brně ve třídě prof. MgA. Jana Jiraského, Ph.D. Vystudovala také obory Filozofie a Italský jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V MC HF JAMU absolvovala Kurzy č. 1 – 4. V současné době vyučuje hru na klavír v ZUŠ Hranice a ZUŠ Odry. Je ředitelkou Mezinárodní soutěžní přehlídky PIANOFORTE PER TUTTI aneb klavír pro všechny.

Propozice klavírních soutěží, přehlídek a festivalů

MEZINÁRODNÍ SMETANOVSKÁ KLAVÍRNÍ SOUTĚŽ 2025

35. ročník

22. 3.–28. 3. 2025, Plzeň

Soutěž má **tři věkové kategorie** a je určena pro české i zahraniční klavíristy, kteří:

- pro I. kategorii splňují horní věkový limit 16 let (narozeni v roce 2009 a mladší)
Soutěž I. kategorie proběhne v jediném soutěžním kole.

- pro II. kategorii splňují horní věkový limit 20 let (narozeni v roce 2005 a mladší)
Soutěž proběhne ve dvou soutěžních kolech.

- pro III. kategorii splňují horní věkový limit 30 let (narozeni v roce 1995 a mladší)
Soutěž proběhne ve třech soutěžních kolech. Do třetího kola III. kategorie postupují maximálně čtyři kandidáti.

Soutěž, koncert vítězů a slavnostní zakončení proběhnou v koncertním sále Konzervatoře Plzeň. Třetí kolo III. kategorie se bude konat ve Velkém sále Měšťanské besedy v Plzni. Soutěžní vystoupení jsou veřejná.

Online přihlášku se všemi požadovanými přílohami i soutěžní poplatek je třeba zaslat do **15. 1. 2025**.

Další důležité informace včetně kontaktu naleznete na:

https://www.piano-competition.com/?lang=cz

Virtuosi per musica di pianoforte
57. ročník mezinárodní klavírní soutěže

27. 11.–29. 11. 2024, Ústí nad Labem

Účastníci soutěží ve **čtyřech kategoriích:**

1. kategorie - věk do 9 let	jednokolová soutěž	časový limit 6 – 8 min.
2. kategorie - věk 10 a 11 let	dvoukolová soutěž	časový limit 5 – 7 minut v každém kole
3. kategorie - věk 12 a 13 let	dvoukolová soutěž	časový limit 7 – 9 minut v každém kole
4. kategorie - věk 14 a 15 let	dvoukolová soutěž	časový limit 7 – 9 minut v každém kole

Rozhodující datum pro zařazení do kategorií je datum narození ke dni konání 1. kola soutěže v příslušném roce.

Repertoár:

1. kategorie – jedna nebo více skladeb z období baroka či klasicismu a jedna nebo více skladeb z romantismu až po současnost

2. - 4. kategorie – v prvním kole přednese soutěžící jednu nebo více skladeb z období baroka až po klasicismus, ve druhém kole jednu nebo více skladeb z období romantismu až po současnost.

Uzávěrka online přihlášek je 24. 9. 2024, soutěžní poplatek činí 1500 Kč.

Další informace naleznete na https://www.zuserandove.cz/virtuosi/

AMADEUS BRNO

31. ročník Mezinárodní mozartovské soutěže pro klavíristy do 15 let

14. 11. 2024–15. 11. 2024 Brno, Besední dům

Koncert laureátů 16. 11. 2024

Soutěž je jednokolová. Studium na ZUŠ není podmínkou účasti. Účastníci jsou do kategorií rozděleni podle roku narození.

Kategorie	**Věk**	**Časový limit**
I. kategorie	ročník 2017 a mladší	2 - 4 minuty
II. kategorie	ročník 2016 a 2015	3 - 5 minut
III. kategorie	ročník 2014 a 2013	5 - 8 minut
IV. kategorie	ročník 2012 a 2011	6 - 9 minut
V. kategorie	ročník 2010 a 2009	7 - 10 minut

Soutěžní repertoár:

Nejméně jedna skladba W. A. Mozarta, lze doplnit skladbou/skladbami současníků W. A. Mozarta.

Uzávěrka online přihlášek je 4. října 2024. Zápisné: úhrada do 20. 6. 2024 činí 1200 Kč, do 4. 10. 2024 činí 1600 Kč.

Další podrobnosti na:

https://www.amadeusbrno.cz/2024/

Antonín Dvořák mladým

Soutěžní přehlídka komorních souborů

7. 12.–8. 12. 2024, Praha

4. ročník soutěže Antonín Dvořák mladým je vyhlášen pro žáky základních uměleckých škol, konzervatoří, středních hudebních škol a vysokých škol s hudebním zaměřením (JAMU, AMU, VŠMU a hudebních fakult při univerzitách). Tento ročník je mezinárodní – tudíž se mohou zúčastnit žáci a posluchači stejného typu zahraničních škol.

Soutěž je vypsána pro instrumentální komorní soubory libovolného obsazení v počtu 2 – 9 žáků.

Vypsány zde jsou pouze kategorie souborů s klavírem.

Soutěž ZUŠ

0. kategorie	nikdo ze soutěžících v souboru nesmí dosáhnout v den soutěže 10 let	časový limit 2 – 5 min.
1a kategorie	věkový průměr do 12 let (resp. 11, 9)	časový limit 3 – 6 min.
2a kategorie	věkový průměr do 13 let (resp. 12, 9)	časový limit 5 – 8 min.
3a kategorie	věkový průměr do 15 let (resp. 14, 9)	časový limit 7 – 10 min.
4a kategorie	věkový průměr do 21 let	časový limit 9 – 14 min.

Soutěže se mohou zúčastnit i dua včetně čtyřručního klavíru, nikoliv dva klavíry! Každý hráč může vystoupit s více soubory.

Soutěž konzervatoří, středních hudebních škol a vysokých škol s hudebním zaměřením

5a kategorie	1. – 3. roč. konzervatoře, stř. hudební školy	časový limit 10 – 16 minut
6a kategorie	4. – 6. roč. konzervatoře, stř. hudební školy	časový limit 12 - 18 minut
7a kategorie	posluchači vysokých škol s hudebním zaměřením	časový limit 15 - 20 minut

Ve všech kategoriích soutěžící zahrají skladbu či skladby A. Dvořáka (v 0. a 1. kategorii je možno nahradit skladbou jakéhokoliv českého autora) doplněné libovolným programem v rámci minutáže. Vzhledem k náročnosti Dvořákova komorního díla je akceptováno uvádět také úpravy Dvořákových skladeb pro kategorie 0 - 4. Kvalita i výběr jednotlivých úprav bude hodnocena v rámci soutěžního výkonu.

Uzávěrka přihlášek je 31. 10. 2024.

Další informace na https://www.antonindvorakmladym.cz/propozice-komorni-hra/

ČESKO-SLOVENSKÁ SOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKA
„NEDBALOVO MLÁDÍ“

Vyhlašuje MEZINÁRODNÍ SPOLEČNOST OSKARA NEDBALA

6. 12.–7. 12. 2024, Tábor

Soutěž je vyhlášena pro studenty konzervatoří a hudebních gymnázií a žáky ZUŠ z ČR a SR ve hře na klavír, housle, violu a violoncello.

Studenti konzervatoří a hudebních gymnázií:

Kategorie I. K (studenti 1. – 3. ročníku)

Účastník zahraje program v celkové délce 11 – 15 minut, který buď a) obsahuje skladby (skladbu) O. Nedbala v trvání minimálně 5 minut a další repertoár tvoří díla českých nebo slovenských autorů vzniklá v letech 1840 – 1960, nebo b) je sestaven pouze z tvorby O. Nedbala.

Kategorie II. K (studenti 4. – 6. ročníku)

Účastník zahraje program v celkové délce 13 – 17 minut, který buď a) obsahuje skladby (skladbu) O. Nedbala v trvání minimálně 8 minut a další repertoár tvoří díla českých nebo slovenských autorů vzniklá v letech 1840 – 1960, nebo b) je sestaven pouze z tvorby O. Nedbala.

Žáci základních uměleckých škol:

Kategorie I. Z (žáci narození v roce 2009 a později)

Účastník zahraje program v celkové délce 5 – 10 minut, který buď a) obsahuje alespoň jednu skladbu O. Nedbala a další repertoár tvoří díla českých nebo slovenských autorů vzniklá v letech 1840 – 1960, nebo b) je sestaven pouze z tvorby O. Nedbala.

Kategorie II. Z (žáci narození v roce 2008 a dříve)

Účastník zahraje program v celkové délce 8 – 12 minut, který buď a) obsahuje alespoň jednu skladbu O. Nedbala a další repertoár tvoří díla českých nebo slovenských autorů vzniklá v letech 1840 – 1960, nebo b) je sestaven pouze z tvorby O. Nedbala.

Uzávěrka elektronických přihlášek se závazným soutěžním programem je **8. 11. 2024**. Přihlášky zasílejte na adresu: ludmilaperinova@gmail.com

Soutěžní poplatek se nevybírá. Informace o vydaných dílech O. Nedbala spolu s přihláškou naleznete na: https://zustabor.cz/aktuality/

Bachovská cesta 2025

4. ročník mezinárodní bachovské soutěže pro děti a mladé

Jednokolová mezinárodní soutěž pro klavíristy do 18 let.

24. 10.–27. 10. 2025, Dobřany

Soutěžní kategorie dle věku k 31. 12. 2025.

Kategorie	věk	časový limit
A1	do 9 let (včetně)	4 – 8 min.
A2	10 – 11 let	6 – 10 min.
A3	12 – 13 let	9 – 13 min.
A4	14 – 15 let	13 – 17 min.
A5	16 – 18 let	18 – 22 min.
B1	do 18 let	24 – 28 min.

Kategorie A1 až A5 jsou pro žáky soukromé výuky a ZUŠ. Kategorie B1 pro studenty hudebních gymnázií (15 – 18 let), konzervatoří a hudebních akademií.

SOUTĚŽNÍ REPERTOÁR

1. Povinná skladba – jedna nebo více z uvedených děl J. S. Bacha. Do soutěžního programu bude zařazena minimálně jedna skladba J. S. Bacha z výběru povinných skladeb pro jednotlivé kategorie.

Kategorie B1 – dvě povinné skladby (výběr povinné skladby z bodu I., výběr povinné skladby z bodu II.).

2. Jedna nebo více skladeb z děl J. S. Bacha dle vlastního výběru – není možné zvolit povinné skladby určené pro nižší kategorie.

3. Jedna nebo více skladeb jiného stylového období ze světového repertoáru dle vlastního výběru (doporučujeme zařadit i skladbu z vlastní země).

Povinné skladby pro jednotlivé kategorie naleznete na:

https://www.bachacademy.eu/bach_novy/pravidla/

Další informace o soutěži zde:

https://www.bachacademy.eu/bach_novy/bachovska-cesta-2025/

Uzávěrka online přihlášek je 30. 9. 2025.

▸ BcA. Radka Hajšelová

▸ BcA. Radka Hajšelová vystudovala hru na klavír na brněnské konzervatoři ve třídě Mgr. Ivany Stanovské. Je též absolventkou bakalářského studia Klavírní pedagogiky pod vedením prof. Aleny Vlasákové na HF JAMU v Brně. Pedagogicky působí na ZUŠ Náměšť nad Oslavou a ZUŠ Třebíč. Je dlouholetou posluchačkou kurzů MC. Aktivně spolupracuje s časopisem Pianissimo, zabývá se oblastí soutěží a propagace.

IT rubrika pro klavíristy a klavírní pedagogy

Programy pro PC k procvičování a testování hudební teorie a praxe a jejich využití ve výuce

Uvedené programy jsou na všech operačních systémech spustitelné ve webovém prostředí bez nutnosti instalace.

Procvičování not
http://cvicebna.zusbustehrad.cz/

Program je v češtině a je velmi užitečným pomocníkem (např. jako alternativa pro hudební diktát). Lze nastavovat, ve kterém klíči (klíčích) chcete být testováni (k dispozici jsou houslový a basový klíč); předznamenání (křížky a béčka); rozsah not, na které se aplikace může dotázat; maximální čas, ve kterém musíte správně odpovědět. Program obsahuje klaviaturu a notovou osnovu. V notové osnově se zobrazí příslušná nota a vy musíte na klaviatuře zadat správný tón.

Pugův notační trénink
https://notes.musicpug.com/

Program je kompletně v češtině a naučí číst notový zápis a jednotlivé noty. Postupně procházíte jednotlivá cvičení, a pokud odpovídáte správně, tak každých 20 cvičení dostanete novou notu. Pokud jsou vaše výsledky špatné, můžete se propadnout i na předchozí úroveň (předchozí cvičení). Aplikaci lze ovládat pomocí klávesnice a myši. Škoda jen, že nelze k aplikaci připojit mikrofon, nebo hudební nástroj a trénovat (popř. ukládat) již dosažený progres. Jinak velmi užitečný a intuitivní program, který má v sobě prvky gamifikace, neboť po dosažení určité úrovně dostáváte medaile.

Online učitel k procvičování not
http://jankoweb.wz.cz:8080/blog/skripty/online-ucitel-k-procvicovani-not/#up

Program je v češtině a obsahuje 3 obtížnosti. **Hlavní oktáva** (od c1 do c2), **Kytara základní** (od a do g2) a **Maximální rozsah** (od c do c4). Po výběru obtížnosti spustíte program tlačítkem **Start**, v tu chvíli se začne odpočítávat čas a vy hádáte 9 náhodně vygenerovaných not. Po dokončení úlohy (stisknutím tlačítka **Stop**) se vygenerují výsledky, váš čas, počet chyb a správné řešení. Bohužel aplikace pracuje pouze s houslovým klíčem.

Musictheory
www.musictheory.net

Tento server je kompletně v angličtině. Lze zde nalézt sekce **Lessons** (lekce), Excercises (cvičení), Products (produkty), News (novinky) a Contact (kontakt). V sekci Lessons jsou připravené materiály z hudební teorie od výuky práce s notovou osnovou, jednotlivými notami a znaménky až po intervaly a akordy. Zde je však zapotřebí velmi pokročilá znalost anglického jazyka. V sekci **Excercises** můžete využít celkem 24 cvičení, která se zabývají rozeznáváním not, stupnic, intervalů, akordů, křížků, béček, odrážek na hudebních nástrojích klavír a kytara, a k nim příslušná poslechová cvičení. Tato cvičení lze navíc kombinovat a vytvořit online test v **učitelském módu,** který naleznete na stránce úplně dole. Výhodou sekce **Excercises** je,

že i přes nutnost použití angličtiny je požadavek na jazykové znalosti velmi nízký. Velmi příjemným zjištěním je, že pro použití na mobilních zařízeních nepotřebujete instalovat zmíněné placené aplikace a nejste omezeni ani platformou. Na serveru lze navíc sledovat čas strávený nad jednotlivými cvičeními, vaše skóre a můžete nastavovat stupně obtížnosti.

Testi
www.testi.cz

Výborný český program. Konkrétně v sekci **Hudba** nalezneme 187 online testů (zcela zdarma) zabývajících se tématikou hudební výchovy s různým zaměřením – poznávání hudebních nástrojů, hudební styly, historie hudby a konkrétní hudební seskupení. U testů správci ověřují i kvalitu, a to schválením testu a bodovým ohodnocením v podobě hvězdiček. Po dokončení každého testu se zobrazí výsledky i vaše

bodování a srovnání s ostatními uživateli, kteří test zkoušeli před vámi. Testy je samozřejmě možné hodnotit (již zmíněný hvězdičkový systém), popř. nahlásit chybu přímo autorovi testu. Testy lze také zdarma přidávat, ale to je povoleno pouze registrovaným uživatelům.

ZUŠ Jaroslava Kvapila Brno
https://www.zusjk.cz/dokumenty/testy_z_hudebni_nauky/

Další možností, kde se poohlížet po materiálech do výuky, jsou webové stránky některých základních uměleckých škol (ZUŠ). Konkrétně třeba na stránkách ZUŠ J. Kvapila Brno jsou uveřejněny mimo jiné testy ve formátu pdf. Testy jsou primárně určeny jako podklady pro absolvování jednotlivých ročníků a příslušných pololetí, ale dají se využít např. v hodinách hudební výchovy. Obsahově testy pokrývají témata jako vlastnosti tónů, noty a notová osnova, posuvky, historie hudby, hudební nástroje (druhy a zařazení), tempa, akordy a jejich tvorba, stupnice a intervaly. Navíc má škola jako bonus ještě dokument, který obsahuje doporučenou literaturu ke studiu.

ZUŠ Letovice
http://www.zusletovice.cz/text/cs/hudebni-nauka-testy.aspx

Další škola vhodná jako příklad je zcela jistě ZUŠ Letovice. I zde naleznete uveřejněné materiály ve formátu PDF rozdělené od 1. do 5. ročníku dle pololetí. Důvod, proč testy byly vytvořeny, je opět zřejmý – podklad k přijímacímu řízení, popř. absolvování dalších ročníků (pololetí). Využití je opět v přesahu základních uměleckých škol. Obsahově se testy víceméně překrývají, jen využívají jiné formy. U testů v ZUŠ Letovice je kladen větší akcent na vizuální stránku a přiblížení se dětskému světu.

Aplikace pro mobilní telefony typu smartphone a tablety k procvičování a testování hudební teorie a praxe a jejich využití ve výuce

Walkband

Velmi šikovnou aplikací je také **Walkband** (na operační systém Android), který je navíc kompletně zdarma (jen občas se vám objeví nějaká ta reklama). Tato aplikace (ač pouze v angličtině) obsahuje velké množství hudebních nástrojů (klasická kytara, basová kytara, elektrická kytara, klávesy, sestava bubnů, viola, harfa atd.) a jejich zvukové modifikace (lze např. vybírat z více druhů klávesových nástrojů). Navíc na rozdíl od aplikace **Hudební nástroje** jsou zvuky realističtější. U jednotlivých hudebních nástrojů je možné využít velké množství nastavení jako hraní celých akordů (spolu se zobrazením, jak se na daný nástroj akord hraje), přepínání režimů (např. u kytary rytmický, kdy hrajete přednastavené akordy, a sólovací, kdy můžete pohodlně přejíždět po virtuálním hmatníku a sólovat), metronom s nastavením BPM (počet úderů za minutu) a taktu, a co je nejlepší, všechny nástroje můžete nahrávat a skládat z jednotlivých linek celé skladby, které lze exportovat do formátu MP3. Celkově je aplikace intuitivní a velmi zdařilá.

Zvukové pexeso
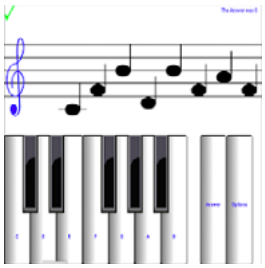

Aplikace Zvukové pexeso pro Android pomáhá procvičovat sluch a sluchovou paměť. Hra má 3 úrovně obtížnosti. Postupně se přidávají tóny a ty můžete hádat. V principu má stejná pravidla jako klasické obrázkové pexeso, jen s tím rozdílem, že nehledáme dvojice obrázků, ale dvojice jednotlivých tónů. V aplikaci je možné sledovat skóre závislé na počtu uhodnutých dvojic na co nejmenší počet pokusů.

Perfect ear (Dokonalé ucho) je jedna z dalších aplikací na mobilní platformu Android, které se zabývají více tématy najednou. Původní záměr této aplikace je, jak již název napovídá, zdokonalit hudební sluch pomocí mnohých cvičení (ladění
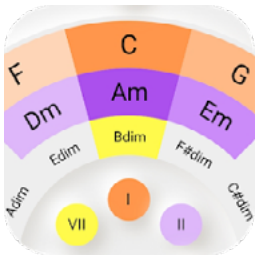

podle sluchu, trénink zpěvu atd.). Ovšem postupně se nabalují další funkce, které této aplikaci dodávají na robustnosti. Dále je tedy možné mimo jiné trénovat různé intervaly, stupnice, akordy, tóny na kytarovém hmatníku, a v neposlední řadě obsahuje také hudební diktáty a rozsáhlou hudební teorii. Bohužel je celá aplikace v anglickém jazyce, takže zejména v již zmiňované hudební teorii je zapotřebí velmi pokročilé znalosti jazyka. Další nevýhodou je, že některá cvičení jsou placená (velký počet je však zdarma). Přesto je aplikace velmi povedená, a dokonce obsahuje prvky gamifikace.

Naučit se číst hudbu

Aplikace pro operační systém Android. Budete mile překvapeni, jak krásně česky aplikace umí. Po spuštění máte před sebou klaviaturu a notovou osnovu s houslovým nebo basovým klíčem. Vaším úkolem je správně uhodnout, jaká nota se na notové osnově právě zobrazuje. Pokud neuhodnete, aplikace vám dá zpětnou vazbu, že jste neuspěli a prozradí vám správnou odpověď. Pokud uhodnete, dostanete zpětnou vazbu o vašem úspěchu a na notové osnově se objeví další nota. Mnoho věcí lze donastavit pod políčkem možnosti, např. které klíče a stupnice může aplikace využívat, alternativní notace, hudební nástroje a zvuky, které tóny přehrávají (klavír, kytara, varhany, trumpeta, vibrafon, telefon a žádný zvuk), počet tónů na jedno cvičení a dobu, po kterou bude testování probíhat. Aplikace však bohužel obsahuje reklamy.

Circle of 5ths

Základem aplikace **Circle of 5ths** pro Android je kvintový a kvartový kruh. V tomto kruhu lze odvozovat durové a mollové stupnice. Aplikace se však zaměřuje na další využití tohoto kruhu, a to je určování kadence akordů na 1., 2., 3., 4., 5., 6., i 7. stupni. Takže pokud klepneme např. na tón C, objeví se nám následující akordy C, Dmi, Emi, F, G, Ami, Hdim (v aplikaci se u posledního zobrazí Bdim, ale musíme mít na paměti rozdíl mezi evropskou a americkou notací). Aplikace umí všech těchto 7 akordů zahrát a velmi ulehčit práci, např. při skládání nové skladby. Bohužel však nepokrývá všechny stupnice, chybí ty, co se překrývají (např. zde nenajdete stupnici C# dur a k ní příslušné akordy).

Učení rytmu

Skvělá aplikace pro iOS - iPhone a iPad, kde se dá procvičovat rytmus.

Pokud byste rádi udělali radost a chtěli koupit dárek svému učiteli, žákovi, kamarádovi, spoluhráči, vybírejte například na těchto webových stránkách:

hudebnikum.cz
notovna.cz
houslovyklic.cz
muzikus.cz

▸ Štěpán Slavík

▸ *Autor pravidelné IT rubriky Pianissima BcA. Štěpán Slavík studoval hru na klavír na plzeňské konzervatoři ve třídě Mgr. Věry Müllerové a na JAMU v Brně ve třídě prof. Jana Jiraského, Ph.D. Působí jako klavírista, korepetitor a učitel hudby v ZUŠ Bedřicha Smetany v Plzni, v ZUŠ Holýšov a v ZUŠ Blovice.*

Fotogalerie

Metodické centrum ve fotografii

Přednáška „Klavír v univerzální tvorbě Antonína Dvořáka“ – prof. PhDr. Miloš Schnierer, Ph.D. (JAMU Brno)

Přednáška o výukovém materiálu „Cesta ke klavíru“ – Linda Horňáková (ZUŠ Bzenec a ZUŠ Hodonín)

Přednáška „Schumann známý i méně známý“ – doc. MgA. Alice Rajnohová, Ph.D. (JAMU Brno)

Přednáška a Masterclass Anny Ulaievy (Univerzita Graz)

Seminář „Aby si chtěli zahrát i zítra“ – MgA. Michal Hájek (ZUŠ Chotěboř)

Přednáška „Koučink a mentoring při rozvoji hudebního talentu“ – MgA. Eva Šašinková, Ph.D. (HAMU Praha)

Taneční seminář „Lidové lašské tance a jejich proměna v Janáčkově zpracování“ – MgA. František Dofek (JAMU Brno)

prof. MgA. Alena Vlasáková a prof. PhDr. Miloš Schnierer, Ph.D.(JAMU Brno)

Pianissimo č. 24 / srpen 2024

Šéfredaktorka: Mgr. BcA. Miroslava Raková

Hlavní poradce a odborná pomoc: prof. MgA. Alena Vlasáková

Jazykové korektury: Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., Mgr. Jana Lišková Kvochová, Mgr. Romana Olivíková

Autoři článků: Mgr. Renata Bialasová, BcA. Radka Hajšelová, Linda Horňáková, Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., Mgr. Romana Olivíková, Mgr. BcA. Miroslava Raková, Mgr. BcA. Lenka Ručková, BcA. Štěpán Slavík, Mgr. Krista Střítecká, Mgr. Kristýna Šrámková, BcA. Martina Vlčková.

Grafická úprava: David Rak
Soutěže a propagace: BcA. Radka Hajšelová
Kontakt na redakci časopisu: rakova.m@pianissimo.cz.

Fotografie na titulní straně: Pedagožka Anna Ulaieva vyučuje modelovou žákyni v MC KKI HF JAMU 24. 2. 2024.

Není-li uvedeno jinak, fotografie použité v časopise jsou z archívu časopisu Pianissimo.

Časopis je k dispozici ke čtení i stažení na stránkách: www.pianissimo.cz